

www.paremvasiananeosis.gr

Τα
Νέα
μας

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ • ΤΕΥΧΟΣ 3^ο

**“ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
ΤΗΣ 18^{ΜΗΝΗΣ} ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ
ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ”**

Τάκης Δέλυφερης 4

Αθηνά Σταματιάκη 8

Γιάννης Βούτας 12

Ευφροσύνη Κανάρη..... 15

Βράβευση
Φίλιππου Κοτιά 16

Από την εκδήλωση του Συνδυασμού μας στις 9.12.2010

περιεχόμενα

Editorial ..... σελ. 2

A. Ομιλίες:

Τάκη Δέγληρη ..... σελ. 4

Αθηνάς Σταμελιάκη ..... σελ. 8

Γιάννη Βούτα ..... σελ. 12

Ευφροσύνης Κανάρη ..... σελ. 15

B. Βράβευση

Φίλιππου Κοτιά ..... σελ. 16

Γ. Στιγμιότυπα

από την εκδήλωση ..... σελ. 17

Δ. Οι Πρωτοβουλίες μας σελ. 18

editorial

Τρία χρόνια Παρέμβασης Ανανέωσης. Τη στιγμή που γράφονται οι γραμμές αυτές έχουν ήδη συμπληρωθεί 3 χρόνια δημιουργικής πορείας μιας νέας συνδικαλιστικής-δικηγορικής κίνησης στον Πειραιά, μιας δυναμικής συσπείρωσης συναδέλφων, η οποία στη διαδρομή της - 2008-2010 - ανέλαβε πρωτοβουλίες, ανέδειξε θέματα, παρουσίασε θέσεις, κατέθεσε απόψεις και συνέβαλε με ιδέες και προτάσεις. Μίλησε για το «δικηγορικό συνδικαλισμό», για το «παραδικαστικό», για τα θέματα της κρίσης της δικαιοσύνης, διαμαρτυρήθηκε για τη «δίωξη Μπάγια», για το «Φ.Π.Α.», για το «ασφαλιστικό», ανέδειξε πρόσφατα το θέμα του ανύπαρκτου περιεχομένου της πρακτικής άσκησης των νέων συναδέλφων.

Και όλα τα παραπάνω μέσα από μία μεθοδολογία συλλογικής δράσης, με εναλλαγή στη θητεία του Συμβούλιου, με ακόμα περισσότερους εισηγητές σε κάθε μας εκδήλωση.

Και αυτό έρχεται να καταδείξει την διάθεση προσφοράς των συναδέλφων για τα καθημερινά και ουσιαστικά προβλήματά μας, σπάζοντας το «πατερναλιστικό» μοντέλο συνδικαλισμού που για χρόνια είτε εφησύχαζε είτε και απέκρυπτε τα μεγάλα προβλήματα και τη συνολική κρίση δικαίου και δικαιοσύνης στο τόπο μας, καλύπτοντάς τα με τη συνήθη χρήση αυτάρεσκων συνθημάτων ξεθωριασμένης αίγλης. «Συλλειτουργοί της δικαιοσύνης» ανάμεσα σε Γιοσάκηδες και διώξεις δικαστών (βλ. περίπτωση Μπάγια-Σαλιάτα), με ένα σύστημα απονομής δικαιοσύνης που όλο «βεβηλώνεται», αλλιά που η δήθεν «επιτάχυνση» των δικών σε τίποτα δεν ξεμπλοκάρει τη αρνησιδικία δεκαετιών, όταν η ίδια η καθημερινότητα του δικηγόρου είναι κάτι παραπάνω από άθλια, όταν στρατιές νέων ανέργων πτυχιούχων Νομικής εξαφανίζονται απλά στα επαγγελματικά αζήτητα, σε μια εκτεθειμένη, αναξιόπιστη και διαλυμένη Δικαιοσύνη, όπου μοιραία υποβαθμίζεται και το δικηγορικό επαγγελματικό - (λειτουργήμα) - σε ένα κόσμο - περιβάλλον που μεταβάλλεται τόσο γρήγορα.

Εμείς στην ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ σας ευχαριστούμε για την εμπιστοσύνη που μας δείξατε και μας δείχνετε συνεχώς με τη μεγάλη προσέγγιση σε όλες μας τις εκδηλώσεις - πρωτοβουλίες και σας δηλώνουμε ότι θα συνεχίσουμε τη δημιουργική και συλλογική μας αυτή προσπάθεια, γιατί όπως ο Πάμπλο Νερούδα σε ένα ποίημά του έγραφε: «αποφεύγουμε τον θάνατο σε μικρές δόσεις, όταν θυμόμαστε πάντοτε ότι για να είσαι ζωντανός χρειάζεται μια προσπάθεια πολύ μεγαλύτερη από το απλό γεγονός της αναπνοής».

Με τη δήλωση αυτή ότι θα συνεχίσουμε την ίδια προσπάθεια σας παρουσιάζω το 3^ο τεύχος του περιοδικού μας, με εισηγήσεις από την πρόσφατη πρωτοβουλία μας για την ανάδειξη του «προβλήματος» της πρακτικής «άσκησης», αλλιά και μια σταχυολόγηση δράσεων των 3 ετών της παράταξής μας.

Τάκης Δέγληρης

Εκδότης - Διευθυντής:

Τάκης Δέγληρης - Δικηγόρος

Μπουμπουλίνας 25, 6^{ος} όροφος - 185 35 Πειραιάς

Τηλ.: 210.4119155 - Fax: 210.4119189

E-mail: info@degleris.gr, Website: www.degleris.gr

Ιανουάριος 2011

Τα Νέα μας

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

Website: www.parembvasiananeosis.gr

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

“ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ 18^{ΜΗΝΗΣ} ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ”

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

**“Σκέψεις και προβληματισμοί
για τον ρόλο και το περιεχόμενο
της 18^{μηνης} πρακτικής άσκησης
των υποψηφίων δικηγόρων”**

Εισηγητές:

**Τάκης Δέγλερης
Αθηνά Σταμελάκη
Γιάννης Βούτας**

Προσκεκλημένος Ομιλητής:
Φίλιππος Κοτέας

Συντονίζει η
Ευφροσύνη Κανάρη

**Πέμπτη 9 Δεκεμβρίου 2010
και ώρα 19.30
στην Αίθουσα Εκδηλώσεων
του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά.**

*Λιθογραφία του Honoré Daumier (1808-1879) με θέμα:
Συζήτηση μεταξύ Δικηγόρων από τη σειρά: "Οι άνθρωποι της δικαιοσύνης"

ομιλία

Τάκη ΔΕΓΛΕΡΗ

“ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ 18^{ΜΗΝΗΣ} ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ”

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το θέμα της ημερίδας μας θεωρώ ότι είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον γιατί ακριβώς αφορά την πρακτική επαγγελματική κατάρτιση των υποψηφίων δικηγόρων, αλλά και επίκαιρο ιδιαίτερα τώρα - στην παρούσα φάση αυτής της πρωτοφανούς κοινωνικής και οικονομικής κρίσης που ζούμε - και πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το κοινό χαρακτηριστικό που αναδεικνύεται πάντα σε όλες τις κρίσεις είναι ότι οι κρίσεις θέτουν επιτακτικά και υποχρεώνουν για επανεξέταση την ολότητα των προβλημάτων.

Πρακτικά θα μπορούσαμε να παραφράσουμε ή σε ελεύθερη απόδοση να αναδιατυπώσουμε το θέμα ως εξής: «Πώς ένας πτυχιούχος νομικής γίνεται δικηγόρος». Η οριοθέτηση λοιπόν του θέματος μας υποχρεώνει να αναλύσουμε τις ηξείς-κλειδιά τα οποία είναι: **η 18μηνη πρακτική άσκηση, ο ρόλος, το περιεχόμενο και οι υποψήφιοι δικηγόροι.**

Είμαστε υποχρεωμένοι λοιπόν να δούμε πως (καταρχήν) νομικά, μέσα από την κείμενη νομοθεσία, οριοθε-

τείται το θέμα μας.

Η ΚΕΙΜΕΝΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Το θέμα μας οριοθετείται αρχικά από το **Ν.Δ. 3026/1954** «Περί Του Κώδικος των Δικηγόρων και άλλων τινών διατάξεων» και **συμπληρώνεται από το Ν. 723/1977**, που τροποποιεί και εφαρμόζει για πρώτη φορά το έτος 1977 τις σχετικές ρυθμίσεις για το ρόλο και το περιεχόμενο της πρακτικής άσκησης και βέβαια θα φτάσουμε υποχρεωτικά μέχρι το σήμερα, προσδιορίζοντας και αναδεικνύοντας τόσο το τι γίνεται στην πράξη, όσο και να καταγράψουμε μια ήδη δημοσιοποιημένη και προτεινόμενη διάταξη στο Σχέδιο Νόμου για την «Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών και άλλης διατάξεις», που έρχεται να τροποποιήσει την υφιστάμενη νομοθεσία και να προτείνει μία εξαμηνιαία πρακτική άσκηση των υποψηφίων δικηγόρων στις γραμματείες των δικαστηρίων¹.

Ας προσεγγίσουμε λοιπόν αρχικά

τις κείμενες – ισχύουσες διατάξεις και ιδιαίτερα όσα καθιέρωσε για πρώτη φορά ο **Ν. 723/1977**, όπου έχουν, επί ηξεί, ως εξής:

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 723
Περί αντικατάστασης διατάξεων
τινών του Ν.Δ. 3026/1954
«Περί Του Κώδικος των Δικηγόρων
και άλλων τινών διατάξεων»

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
Ψηφισάμενοι ομοφώνως μετά της
Βουλής, απεφασίσασμεν:

Άρθρον 1
Το άρθρον 3 του Ν.Δ. 3026/1954

1. Η προτεινόμενη διάταξη έχει ως εξής:

Άρθρο 34

Τροποποίηση του Κώδικα Δικηγόρων

Στο άρθρο 6 του ν.δ. 3026/1954 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής και η παράγραφος αναριθμείται σε 6:

«5. Μέρος της άσκησης, διάρκειας έως 6 μηνών, μπορεί να γίνει στο Εφετείο ή στο Πρωτοδικείο (πολιτικό ή διοικητικό) ή στην αντίστοιχη Εισαγγελία της έδρας του Δικηγορικού Συλλόγου που είναι εγγεγραμμένος ο ασκούμενος. Ο αριθμός των ασκούμενων, η κατανομή αυτών σε τμήματα και η εξειδίκευση των καθηκόντων που θα επιτελούν, καθορίζονται από τα όργανα διοίκησης του Πρωτοδικείου ή της Εισαγγελίας, μετά από γνώμη του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Ο ασκούμενος λαμβάνει αμοιβή που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων».

«Περί Του Κώδικος των Δικηγόρων και άλλων τινών διατάξεων» αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 3

1. Ουδείς διορίζεται δικηγόρος, αν μη κέκτηται την Ελληνικήν Ιθαγένειαν.

Αλλογενής αποκτήσας την Ελληνικήν Ιθαγένειαν δια πολιτογραφήσεως, δεν δύναται να διορισθή Δικηγόρος προ της συμπληρώσεως πενταετίας από ταύτης. Κατ' εξαίρεσιν Έλληνες το γένος αλλή μη κεκτημένοι την Ελληνικήν Ιθαγένειαν δύνανται να διορθώσι Δικηγόροι μετά προηγούμενην ειδικήν άδειαν του Υπουργού της Δικαιοσύνης κατόπιν γνώμης του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Η τούτη άδεια δέον να χορηγήται προ της ενάρξεως της κατά την παρ. 3 πρακτικής ασκήσεως.

2. Δικηγόρος διορίζεται ο επιτυχάνων εις εξέτασιν επί πρακτικών θεμάτων διεξαγομένην εις την έδραν εκάστου Εφετείου, προκηρυσσομένην κατά Μάρτιον και Σεπτέμβριον εκάστου έτους δι' αποφάσεως του Υπουργού Δικαιοσύνης.

3. Δικαίωμα συμμετοχής εις την εξέτασιν έχει όστις κέκτηται πτυχίον του νομικού τμήματος της Νομικής Σχολής Ελληνικού ή αλλοδαπού ανεγνωρισμένου ομοταγούς Πανεπιστημίου, έχει συμπληρώσει πρακτικήν άσκησιν δέκα οκτώ μηνών παρά δικηγόρω και έχει ηλικίαν ουχί ανωτέραν των 35 ετών συμπληρωμένων. Η συμπλήρωσις ηολιγίζεται ως επεθούσα την 31^η Δεκεμβρίου του αντιστοίχου έτους».

Άρθρον 2

Το άρθρον 4 του Ν.Δ. 3026/1954 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρον 4

Ο πτυχιούχος οφείλει εντός εξαμήνου από της λήψεως του πτυχίου του, να ζητήση την εγγραφήν του εις ειδικόν βιβλίον του Δικηγορικού Συλλόγου του τόπου ασκήσεως, προσάγων το πτυχίον αυτού ως και βεβαιώσιν του παρ' ω ήρξατο ασκούμενος δικηγόρου. ...».

[...]

Άρθρον 4

Το άρθρον 6 του Ν.Δ. 3026/1954 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 6

1. Η άσκησις γίνεται των μεν

ασκουμένων εν τη έδρα των Πρωτοδικείων Αθηνών και Πειραιώς παρά δικηγόρω παρ' Αρείω Πάγω ή παρ' Εφέταις, των δε ασκουμένων εν τη έδρα των λοιπών Πρωτοδικείων παρά δικηγόρω παρ' Εφέταις ή παρά Δικηγόρω παρά Πρωτοδικαίς έχοντι παρ' αυτοίς υπηρεσίαν τουλάχιστον πέντε ετών. Δεν δύναται παρά τω αυτώ δικηγόρω να ασκώνται συγχρόνως πλείονες των τριών πτυχιούχων.

Επιτρέπεται η σύγχρονος άσκησις του ασκουμένου εις πλείονας του ενός και μέχρι τριών το πολύ δικηγόρων.

2. Επί της εννόμου σχέσεως της συνδεούσης τον ασκούμενον μετά του ασκούντος δικηγόρου δεν έχουν εφαρμογήν αι διατάξεις του εργατικού δικαίου.

[...]

4. Η άσκησις δύναται να γίνη και παρ' τω Γραφείω του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή παρ' Γραφείω Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. ...».

[...]

Άρθρον 5

Το άρθρον 7 του Ν.Δ. 3026/1954 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρον 7

1. Η άσκησις είναι συνεχής. Ο ασκούμενος κατά την διάρκειαν των δικαστικών διακοπών, από της 1^{ης} Ιουλίου έως 15^{ης} Σεπτεμβρίου δικαιούται να διακόψη την άσκησιν του δια διάστημα μέχρι 30 ημερών δι' εκάστην περίοδον διακοπών, ο χρόνος δε ούτος υπολογίζεται ως χρόνος ασκήσεως. ...».

«Άρθρον 7

Το άρθρον 10 του Ν.Δ. 3026/1954 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρον 10

1. Διαρκούσης της ασκήσεως ο ασκούμενος δύναται να παρίσταται ενώπιον του Πταισματοδικείου, του Μονομεθούς Πλημμελειοδικείου και του Ειρηνοδικείου, προκειμένου περί ενόρκων βεβαιώσεων του άρθρου 671 του Κωδ. Πολ. Δικ. και περί διαφορών διαδικασίας των άρθρων 737, 738 παρ. 2 Κ. Πολ. Δικ. Τη εγγράφω εντολή του παρ' ω ασκείται Δικηγόρου δύναται ο ασκούμενος να παρίσταται ενώπιον του Ειρηνοδικείου, δικάζοντος κατά την διαδικασίαν των μικροδιαφορών.

2. Ο ασκούμενος υποχρεούται να

συμπαρίσταται μετά του παρ' ω ασκείται Δικηγόρου, ενώπιον του Πρωτοβαθμίων Δικαστηρίων συνυπογράφων τας προτάσεις.

3. Δί' αποφάσεων του Υπουργού Δικαιοσύνης, εκδιδομένων μετά πρότασιν της Συντονιστικής Επιτροπής των Δικηγορικών Συλλόγων, καθορίζονται τα της διεξαγωγής της πρακτικής ασκήσεως, ο τρόπος ελέγχου ταύτης υπό του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, ως και τα δικαιώματα και αι υποχρεώσεις των ασκουμένων και των παρ' οίς ασκούνται ούτοι δικηγόρων. ...».

[...]

**ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄
ΠΕΡΙ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ**

«Άρθρον 12

[...] Το πειθαρχικόν Συμβούλιον δύναται να επιβλήη και πρόσθετον άσκησιν. [...]

Άρθρον 9

Το άρθρον 13 του Ν.Δ. 3026/1954 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρον 13

1. Η εξέτασις είναι γραπτή και προφορική μόνον επί της πρακτικής εφαρμογής του δικαίου και ειδικώτερον επί: 1) Αστικού Δικαίου, 2) Πολιτικής Δικονομίας, 3) Εμπορικού Δικαίου, 4) Ποινικού Δικαίου και 5) Ποινικής Δικονομίας. Η γραπτή εξέτασις είναι μυστική, συγχωρείται δε κατ' αυτήν η χρήσις μόνον νόμων άνευ σχολίων. Ο αποτυχάνων εις την γραπτήν εξέτασιν αποκλείεται της προφορικής, ήτις διεξάγεται δημοσία. ...».

**ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄
ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ**

«Άρθρον 19

Ο επιτυχάνων εις την εξέτασιν δύναται να ζητήση τον διορισμόν του ως Δικηγόρου παρ' οιοδήποτε Πρωτοδικείω. Εξαιρετικώς προκειμένου περί των Πρωτοδικείων Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιώς, Πατρών, Λαρίσης, Κομοτινής και Ιωαννίνων, ο υποψήφιος δύναται να διορισθή παρ' αυτοίς μόνον εφ' όσον ησκηθή εις τους αντιστοίχους Συλλόγους. ...».

Άρθρον 15

Το άρθρον 20 του Ν.Δ. 3026/1954

αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρον 20

1. Το Υπουργείον Δικαιοσύνης εκδίδει απόφασιν εντός είκοσιν ημερών διορισμού του αιτούντος ως Δικηγόρου εις το παρ' ω αιτείται Πρωτοδικεῖον, ἥτις δημοσιεύεται εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. ...».

Από τα παραπάνω αναφερόμενα προκύπτουν με ακρίβεια τα εξής:

1. τι σημαίνει για το νομοθέτη πρακτική άσκηση
2. ποιος έχει δικαίωμα να μετέχει σε αυτές τις εξετάσεις των υποψηφίων δικηγόρων
3. τα όρια ηλικίας
4. η προϋπόθεση του να έχει ο/η υποψήφιος συμπληρώσει πρακτική άσκηση 18 μηνών παρά δικηγόρω, όπως με σαφήνεια ορίζεται στο άρθρο 3.

Όπως βλέπετε υπάρχουν ειδικά άρθρα που ορίζουν τεχνικές λεπτομέρειες, όπως πόσους ασκούμενους μπορεί να έχει κάποιος δικηγόρος, κάποιες προϋποθέσεις και διακρίσεις ανάμεσα σε παρ' Εφέταις και παρ' Αρειώ Πάγω, γίνεται ειδική μνεία ότι στην έννομη σχέση που συνδέει τον ασκούμενο με τον ασκούντα δικηγόρο δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του εργατικού δικαίου, ενώ δεν ξχνά ο νόμος να αναφερθεί και στο διάστημα των καθορισμένων διακοπών, όπου ένα χρονικό διάστημα - μέχρι 30 ημερών - λογίζεται ως χρόνος άσκησης (άρθρο 7) (!).

Υπάρχουν κάποιες ρυθμίσεις για κάποια ελάχιστα δικαιώματα συμπάρτασης του δικηγόρου σε μικρότερους βαθμούς δικαστηρίων που στην πράξη δεν εφαρμόζονται, ενώ ρητά αναφέρεται ότι με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης που εκδίδεται μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής των Δικηγορικών Συλλόγων καθορίζονται τα της διεξαγωγής της πρακτικής άσκησης (:), ο τρόπος ελέγχου αυτής (:), όπως τα δικαιώματα και

οι υποχρεώσεις των ασκούμενων. Σε αυτά συμπεριλαμβάνεται σε ειδική ρύθμιση και μία πρόσθετη υποχρέωση των δικηγορικών συλλόγων αλλοί και των ασκούμενων δικηγόρων, οι οποίοι πρέπει να παρακολουθούν κάποια ειδικά φροντιστήρια ή και διαλέξεις που διοργανώνουν οι δικηγορικοί σύλλογοι (άρθρο 10).

Εκείνο το οποίο είναι σημαντικό είναι ότι αφιερώνει αρκετά άρθρα ο Ν. 723/1977 για να ρυθμίσει τα των εξετάσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν σε γραπτή και προφορική εξέταση την πρακτική εφαρμογή του δικαίου σε θέματα Αστικού Δικαίου, Πολιτικής Δικονομίας, Εμπορικού Δικαίου, Ποινικού Δικαίου και Ποινικής Δικονομίας. Και βέβαια στη συνέχεια ο επιτυγχάνων (!) σε αυτή την εξέταση ζητάει πλέον δικαιωματικά τον διορισμό του ως δικηγόρου στο οικείο Πρωτοδικείο.

ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ

Αυτή η βασική ρύθμιση που λεπτομερώς προαναφέρεται ισχύει ήδη από το 1977 και **βασίλειει αδιατάρακτα μέχρι και σήμερα**. Εκείνο όμως που θα μας βοηθήσει σε αυτήν την ανάληψη είναι να κάνουμε μία «χαρτογράφηση» αυτού του χώρου της πρακτικής άσκησης, δηλαδή αυτής της περιόδου σαν «τοπολογία», δηλαδή προσδιορίζοντας τα ορατά σημεία² γνώσης, για να μπορέσουμε να εξηγήσουμε το θεσμό και να προσεγγίσουμε ερμηνευτικά τον ρόλο και το περιεχόμενό του. Γιατί για πολλή έτη δεν γίνεται λόγος για τα πραγματικά - ιδιαίτερα προβλήματα, ενώ οφείλουμε να καταγράψουμε - προσθέσουμε ένα χάρτη από τις σημερινές διαπιστώσεις μας, ερευνώντας ή «χαρτογραφώντας» τον ελληνικό νομικό χώρο, **δηλαδή τι ακριβώς γίνεται (ή δεν γίνεται) με αυτήν την πρακτική επαγγελματική άσκηση**.

Εκείνο που έχουμε να παρατηρήσουμε είναι ότι από το 1977 μέχρι σήμερα **αδιατάρακτα επαναλαμβάνεται**

(σαν στερεότυπο) **μία πρακτική άσκηση με εξετάσεις στους δικηγόρους, οι οποίες είναι οι ίδιες ακριβώς με τα μαθήματα του πτυχίου της νομικής**, που είναι δεδομένο ότι με επιτυχία ο υποψήφιος δικηγόρος ήδη έχει περάσει. Άρα μία - χωρίς λογική - επανάληψη πτυχιακών μαθημάτων μας καταδεικνύει αρχικά ότι δεν προσδιορίζεται κάτι το ιδιαίτερο σαν βασικό περιεχόμενο αυτής της πρακτικής άσκησης.

Επιπρόσθετα είναι κοινό «τοις πάσι» ότι οι άνδρες υποψήφιοι δικηγόροι αξιοποιούν (!) το χρόνο της πρακτικής άσκησης κάνοντας τη στρατιωτική τους θητεία, πολλοί / πολλές επίσης ασχολούνται με τις όποιες μεταπτυχιακές σπουδές τους και ένα μικρό μόνο τελικό ποσοστό υποψηφίων δικηγόρων συνεργάζονται σε δικηγορικά γραφεία, όπου με τη συμπαράσταση του «εκπαιδευτή» δικηγόρου ο υποψήφιος δικηγόρος προσπαθεί να κάνει τα πρώτα βήματα πρακτικής άσκησης (από το να διαβάσει ένα φάκελο δικογραφίας μέχρι να «γράψει» σε σχέδιο - για διορθώσεις - το πρώτο του δικόγραφο).

Έτσι παρουσιάζονται τα ερμηνευτικά προβλήματα του «κενού» ή και του «τίποτα», τα οποία μόνο πρόσθετες δυσκοιλίες έχουν να συνεισφέρουν. Και τούτο γιατί αυτή η πρακτική άσκηση αναδεικνύει τι δεν γίνεται³: κοινοτικό δίκαιο, σύγχρονα θέματα Ε.Ε. - ευρωπαϊκοί θεσμοί - όργανα - νομολογία Δ.Ε.Κ. κ.λπ., διοικητικό και δημόσιο, ειδικές διαδικασίες - «αυτοκίνητα», «μισθώσεις», «εργατικά», θέματα περιβάλλοντος από αυθαίρετη δόμηση μέχρι προσφυγές ή πρόστιμα και παρά πολλή σύγχρονα νομικά (και καθημερινά) θέματα, που θα έπρεπε ένας υποψήφιος δικηγόρος να έχει υπόψη του, σαν σοβαρά - αρχικά - εφόδια της επαγγελματικής του κατάρτισης. Δεν βλέπουμε θέματα δικαίου και πληροφορικής, θέματα διαδικτύου, blogs, επωνυμιών, «domain names», θέματα εφαρμογής

2. Gilles Deleuze/Foucault σελ. 99/Les éditions de minuit/1986

3. Νοείται ότι ουδόλως παραγνωρίζω τη χρησιμότητα των διαλέξεων και την αξία των ομιλητών - εισηγητών, εντούτοις στην επαγγελματική κατάρτιση απαιτείται εμπάθυση με θεματικές ενότητες (σημαντικής χρονικής διάρκειας) όπως για παράδειγμα: ενότητα για συμβάσεις (από μίσωση κατοικίας μέχρι υπεργολαβικό και μέχρι διεθνή σύμβαση), ενότητα εταιρικών (από καταστατικό Ο.Ε. μέχρι μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. ή και Ευρωπαϊκή Εταιρία) κ.λπ.

δικαίου στο διαδίκτυο, θέματα επαγγελματικής δεοντολογίας και γενικά είναι **μία ατέλειωτη σειρά από όσα τελικά δεν γίνονται.**

Ενώ στη θέση αυτού του «κενού» αναπτύσσεται ένα κοινωνικό φαντασιακό στερεότυπο που είναι πολλή φορές μία κακή εικόνα ενός δήθεν καλή επαγγελματικά καταρτισμένου⁴ και με δήθεν άριστη επαγγελματική πρακτική άσκηση δικηγόρου, που στην ουσία όμως είναι βέβαιο ότι δεν θα μπορέσει να προσφέρει σοβαρές υπηρεσίες στον πελάτη του, δηλαδή στον έλληνα πολίτη. Διαιωνίζοντας παράλληλα το χάσμα ανάμεσα σε αυτούς που «ξέρουν» και αυτούς που «δεν ξέρουν», ενώ δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι αυτή η επαγγελματική κατάρτιση πρέπει να την βλέπουμε **σαν ενιαία εξέλιξη στον χώρο του δικαίου, μιας και περιλαμβάνει: πτυχιούχο νομικής - πρακτική άσκηση υποψήφιου δικηγόρου αλλά και ταυτόχρονα υποψήφιου δικαστή, μιας και πάντα πρέπει να βλέπουμε ενιαία αυτήν την εξέλιξη, ακριβώς γιατί απαιτείται μία ενιαία σύγχρονη και πλήρης επαγγελματική κατάρτιση.**

Για να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε αυτήν την προτεινόμενη «χαρτογράφηση» - τοπολογία θα πρέπει αυτόν τον χάρτη που απλώνουμε στο ελληνικό νομικό «μηδέν» της πρακτικής επαγγελματικής άσκησης να τον στρέψουμε - να τον μεταφέρουμε προς δυσμάς, αναζητώντας τόσο τα ευρωπαϊκά και ίσως και τα υπερατλαντικά νομικά δεδομένα, για να έχουμε μία πληρέστερη και συγκριτική ανάλυση και να διαπιστώσουμε αν η υφιστάμενη «τοπολογία» αυτή μπορεί να αναδείξει τα απαραίτητα – διερευνούμενα θέματα.

Σαν αναλυτικά εργαλεία αυτής της μεθόδου, της μετατόπισης – διεύρυν-

σης δηλαδή της χαρτογράφησης, προτείνω να χρησιμοποιήσουμε δύο και αυτά είναι:

α) η γνωστή φράση του Βέλγου ζωγράφου R. Magritte, σύμφωνα με την οποία *«μόνο η σκέψη βλέπει»*, άρα θα πρέπει να αναλύσουμε νοητικά αυτά τα οποία παρατηρούμε και

β) ένα γνωστό ευφρολόγημα του Freud⁵ που αναφέρει ότι: *«στη ζωή υπάρχουν 3 αδύνατα επαγγέλματα και αυτά είναι: η ψυχανάλυση, η πρακτική εκπαίδευση και η τέχνη της διακυβέρνησης»*. Πολλή απλή δεν μπορείς να εκπαιδεύσεις κάποιον στο να κυβερνάει, αν πρώτα δεν κυβερνήσει και σε αυτά τα 3 επαγγέλματα μάταια θα επεδίωκε κανείς να ασκήσει τεχνικές εφαρμογές μιας ήδη προκαθορισμένης θεωρητικής γνώσης, ακριβώς γιατί η θεωρία δεν μπορεί να αναπτυχθεί παρά μόνο στην βάση όσων παραδίδει η πρακτική.

Εφαρμόζοντας λοιπόν την χαρτογράφηση σε ευρωπαϊκά δεδομένα θα δούμε ότι αυτό το (δικό μας) κενό καλύπτεται σε άλλες χώρες από τα ethics και τα best practices. Ακριβώς γιατί υπάρχουν θέματα **ουσιαστικής επαγγελματικής κατάρτισης αλλά και «ηθουργίας» του νέου επαγγελματία στα οποία πρέπει να εκπαιδευτεί**⁶. Τονίζω τη λέξη «ηθουργία» ακριβώς για να τονίσω ότι πέρα από την σωστή επαγγελματική και επιστημονική του προσφορά, οφείλει να είναι επαγγελματικά άψογος στις συναλλαγές του, τόσο με τον πελάτη του – εντολέα, όσο και με τις δημόσιες υπηρεσίες, να ξέρει να τηρεί φορολογικά βιβλία, να τηρεί εχεμύθεια, να ξέρει να αμείβεται και να διεκδικεί τη δίκαιη αμοιβή του κ.α., ενώ σαν βέλτιστες πρακτικές τονίζω ότι οφείλει να σέβεται τόσο την κείμενη δεοντολογία και τους κανόνες δεοντολογίας, όσο και τις βασι-

κές θεματικές αρχές για το πως για παράδειγμα: εξετάζεται ένας μάρτυρας στο δικαστήριο χωρίς να διασύρεται η προσωπικότητά του, ποια είναι η ορθή διαδικασία – συμπεριφορά στο ακροατήριο, πως συμπεριφερόμαστε μεταξύ συναδέλφων και πως δεν θίγονται άνθρωποι ή αρχές ή νόμοι στην δημόσια εκφορά – συμπεριφορά και άσκηση αυτού του τόσο σοβαρού υπερασπιστικού λειτουργήματος⁷.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Γίνεται λοιπόν κατανοητό ότι από την ανάλυση αυτής της χαρτογράφησης - αυτής της τοπολογίας που προτείνω, εύκολα προκύπτουν οι πραγματικές και σοβαρές ελλείψεις στα θέματα αυτής της πρακτικής άσκησης, ακριβώς γιατί πρέπει να συγκρίνουμε το «τι δεν συμβαίνει εδώ» και το τι συμβαίνει διεθνώς.

Συμπερασματικά λοιπόν μπορούμε να πούμε ότι για χρόνια οι συνδικαλιστικές ηγεσίες όλην των δικηγορικών συλλόγων είχαν αναπτύξει μία τέχνη - μία πολιτική «που λες και εμποδίζει τους ανθρώπους να ανακατεύονται στις υποθέσεις που τους αφορούν». Και τούτο το λέω, γιατί η κοινωνία μας και ιδιαίτερα η νεολαία μας έχει αποδείξει ότι οι έλληνες πτυχιούχοι είναι ικανοί, αλλά και οι ίδιοι έχουν αποδείξει ότι διαθέτουν μία εξαιρετική ωριμότητα. Φρονώ λοιπόν ότι οι νέοι και οι ασκούμενοι δικηγόροι που έχουν φανερώσει αυτήν την σπάνια ωριμότητα, **απαιτούν εκ μέρους μας μια αντάξια μεταχείριση.** Και για μας είναι χρέος και υποχρέωση να αναδείξουμε **το «κενό» που υπάρχει στη σύγχρονη επαγγελματική κατάρτιση των υποψηφίων δικηγόρων - δικαστών.** Το θέμα αυτό μόλις άνοιξε και νομίζω ότι η συμβολή όλην μας, με θετικές προτάσεις και ιδέες, είναι κάτι παραπάνω από απολύτως αναγκαία.

4. Ίσως και ολίγον γυρππé.

5. Jean-Louis Prat/Κέδρος 2009, σελ. 14.

6. Ξεκινάει από 3 χρόνια στην Αυστρία, 2-4 χρόνια στις άλλες χώρες, ενώ στις Η.Π.Α. τα Law Schools απαιτούν από όλους να έχουν ολοκληρώσει τέσσερα χρόνια πανεπιστημιακών σπουδών πριν μπορέσουν να ξεκινήσουν το πρώτο χρόνο στο δικαίο - έπειτα από 3 χρόνια στο δικαίο λαμβάνουν τα δικαιώματα του juris doctor, το οποίο τους επιτρέπει να κάνουν αίτηση για να γίνουν δεκτοί στον Δικηγορικό Σύλλογο της πολιτείας, όπου σχεδιάζουν να δικηγορήσουν (βλ. ανάλυση Alan Audi/Le Monde Diplomatique/21.11.2010).

7. Ενώ δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι στην επαγγελματική εκπαίδευση απαιτείται και εκπαίδευση εκπαιδευτών.

ομιλία

Αθηνάς Σταμελάκη

Το σημερινό μας θέμα είναι ένα σοβαρό θέμα που προβληματίζει και παραμένει επίκαιρο και μας αφορά όλους τους δικηγόρους, ασκούμενους ή μη, αλλά και όσους ενασχολούνται με την δικαιοσύνη γενικότερα όπως τους δικαστικούς λειτουργούς. Με την αφορμή ατυχών θεσμικών αλλαγών που γίνονται με το πρόσχημα, ότι πάνε να βελτιώσουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση του δικηγόρου κατά την διάρκεια της άσκησης του, με την οποία κατ' ουσίαν αρχίζει το λειτουργήμα του δικηγόρου, στην πραγματικότητα θέλουν να υποβαθμίσουν το επαγγελματικό επίπεδο του δικηγόρου, να τον αποψιλώσουν από πολύτιμες γνώσεις και εμπειρία για να τον κρατάνε αποδυναμωμένο και κατ' επέκταση φιμωμένο, έτσι ώστε να αναγκαστεί στο τέλος να καταλήξει υπάλληλος σε μια (κοινοτική) δικηγορική εταιρία. Γι' αυτό είναι αναγκαίο να **ξεκινήσουμε μια συζήτηση με ανταλλαγή απόψεων και γόνιμο προβληματισμό**, η οποία κάποια χρονική στιγμή στο μέλλον θα μπορέσει μέσα από σύνολο προτάσεων και ζυμώσεων να δώσει τη σωστή λύση για τον επαναπροσδιορισμό του περιεχομένου της άσκησης και την αλλαγή του ρόλου του ασκούμενου δικηγόρου και προπαντός με την ενεργό συμμετοχή των ίδιων των ασκούμενων δικηγόρων μέσω του συλλογικού τους οργάνου που δεν είναι άλλο από τον Σύλλογο Νέων και Ασκούμενων δικηγόρων.

Γιατί πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το σώμα των ασκούμενων δικηγόρων έχει **ξεχωριστή ιδιοσυστασία** που χρήζει ειδικής αντιμετώπισης και εκπροσώπησης για τον λόγο ότι πρόκειται για νέους επιστήμονες που δεν έχουν ακόμη μεταμορφωθεί σε επαγγελματίες, δεν γνωρίζουν τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, στέκονται αμήχανοι μπροστά στους θεσμούς και στις αρχές και χρειάζονται προστασία και σωστή καθοδήγηση. Διότι πρέπει να

επισημανθεί στο σημείο αυτό, **ότι οι ασκούμενοι δικηγόροι δεν είναι μόνο οι αυριανοί δικηγόροι, ή οι αυριανοί εκπαιδευτές δικηγόρων αλλά είναι και οι αυριανοί δικαστές, οι βασικοί λειτουργοί της δικαιοσύνης**, που έχουν ανάγκη ιδιαίτερως της ορθής γνώσης και της ορθής εμπειρίας πάνω στην κρίσιμη αυτή επαγγελματική τους ηλικία και τα εφόδια αυτά έχουμε υποχρέωση να παρέχουμε, να προστατεύουμε και να προασπιζόμαστε, γιατί οι καλοί δικηγόροι και οι καλοί δικαστές σημαίνει καλή δικαιοσύνη που είναι η βάση και ο θεμέλιος λίθος της πραγματικής δημοκρατίας με ισότητα και ελευθερία. Σημαίνει τα πάντα αφού, όπως λέει ο Πλάτωνας, η δικαιοσύνη είναι υπέρτατη αρετή.

1. Από την εμπειρία μου πρώτα ως ταμίας το διάστημα 2002-2004 και μετά ως Πρόεδρος των Νέων και Ασκούμενων Δικηγόρων Πειραιά (εφεξής Σ.Ν.ΑΣ.Δ.Π.) κατά το διάστημα 2004-2006 και κατά την διάρκεια της θητείας μου **καταρχάς σε μεγάλο βαθμό καταφέραμε να συγκεντρώσουμε τους ασκούμενους και νέους δικηγόρους στους κόλπους του Συλλόγου μας** μέσα από κοινωνικές εκδηλώσεις και σοβαρότατες επιστημονικές εκδηλώσεις και συμβάσαμε μαζί με τους εκλεκτούς συναδέλφους μου στην καθιέρωση της τακτικής τριμηνιαίας έκδοσης του περιοδικού Παρίσταμαι, το οποίο επανεκδόθηκε το 2004 μετά από μεγάλο διάλειμμα, που αποτελεί την φωνή των ασκούμενων και νέων δικηγόρων, στην ίδρυση ιστοσελίδας με τον ομώνυμο τίτλο paristamai.gr με το ιστορικό του Συλλόγου Νέων και Ασκούμενων, ενώ επί των ημερών μας ψηφίστηκε ο ειδικός διανεμτικός λογαριασμός για τους

νέους δικηγόρους 5ετίας και από τον Ιανουάριο του 2005 ξεκίνησε η διανομή του οποίου, ενώ η συζήτηση για την αναγκαιότητα θέσπισης του είχε ξεκινήσει αποκλειστικά από τους Συλλόγους Νέων Δικηγόρων από το 1999 και έγινε πραγματικότητα το 2005. Σημειωτέον, δε και για του λόγου το αληθές, όπως ανέφερα προηγουμένως, όλα τα μεγάλα επιτεύγματα που αφορούν νομοθετημένα δικαιώματα ασκούμενων δικηγόρων, όπως η καθιέρωση της ασφάλισης στα Ταμεία Προνοίας και Νομικών από τον χρόνο της άσκησης και η αναγνώριση του χρόνου άσκησης στα συντάξιμα χρόνια αποτελούν αποτελέσματα κοινών δράσεων του Συλλόγου Νέων και Ασκούμενων Δικηγόρων.

Κατά την διάρκεια της θητείας μου, όμως, στον Σ.Ν.ΑΣ.Δ.Π. παρατήρησα, ότι παρόλο που οι ασκούμενοι δικηγόροι παρακολουθούσαν με ενδιαφέρον τις εκδηλώσεις μας και διάβαζαν το περιοδικό μας, εντούτοις **δεν μας πλησίαζαν εύκολα** για να μας καταθέσουν τους προβληματισμούς τους και τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν στην πράξη είτε από συμπεριφορές

συναδέλφων ή δικαστών, είτε διαμαρτυρόμενοι για τις συνήθως πενιχρές καταβαλλόμενες αμοιβές τους, παρόλο που τέτοια περιστατικά είχαν υποπέσει στην αντίληψή μας και είχε χρειαστεί κάποιες φορές να παρέμβει ο Σύλλογός μας σε περιστατικά καταφανούς παράβασης των κανόνων δεοντολογίας και αρχών, γιατί οι ασκούμενοι δικηγόροι δεν πλησιάζουν εύκολα ούτε τον Σ.Ν.Α.Σ.Δ.Π. ούτε τον Σύλλογο των Δικηγόρων, **αφενός λόγω επιφυλακτικότητας και έλλειψης εμπιστοσύνης**, διότι δεν έχουν πεισθεί, δηλαδή, ότι μπορεί ο Σ.Ν.Α.Σ.Δ.Π. λόγω της έλλειψης κάθε θεσμικού πλαισίου που σήμερα επικρατεί να δώσει λύσεις στα χρόνια προβλήματα τους και στην κακώς εννοούμενη άσκηση που γίνεται μέχρι σήμερα, **αφετέρου λόγω έλλειψης χρόνου**, διότι οι περισσότεροι επιλέγουν κατά τον χρόνο της άσκησης ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους μεταπτυχιακά ή να κάνουν το στρατιωτικό τους ή να κάνουν άλλες δουλειές πιο επικερδείς (ένα μικρότερο ποσοστό) ή ένα άλλο πάλι ποσοστό πράγματι εργάζονται νυχθημερόν σε δικηγορικά γραφεία και δεν προλαβαίνουν να αφιερώσουν καθόλου χρόνο για να καταθέσουν τις απόψεις τους.

Είναι γεγονός, ότι οι συντριπτικά περισσότεροι ασκούμενοι δικηγόροι **ΔΕΝ ΘΕΩΡΟΥΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΑΣ**, διότι πιστεύουν ότι, έτσι όπως αυτή γίνεται, δεν έχει να τους προσδώσει τίποτε ούτε σε επαγγελματικές νομικές γνώσεις ούτε σε επαγγελματική εμπειρία και ας δούμε γιατί:

II. ΠΟΛΙΤΕΙΑ: Πρώτα από όλα η ίδια η πολιτεία μέσω των θεομοτηθετημένων της διατάξεων, άλλων παρωχημένων από καιρό, σε σημείο που είναι ακατάλληπτες και ανεφάρμοστες (βλέπετε π.χ. Κώδικα περί δικηγόρων που εξακολουθεί να εφαρμόζεται από το 1954 που κάνει λόγο για μεταλλικές δραχμές) και άλλων πρόσφατων προς ψήφιση, θεωρεί τον ασκούμενο δικηγόρο στον κύκλο του νομικού κόσμου έναν ασήμαντο εργαζόμενο που δεν μπορεί να προσφέρει τίποτα στο κοινωνικό σύνολο, δηλαδή **αντιπαραγωγικό** και γι' αυτό τον μεταχειρίζεται, όπως μεταχειρίζεται και ένα φοιτητή του πανεπιστημίου που δεν έχει επαγγελματικά δικαιώματα, δεν χρήζει επαγγελματικής αμοιβής, γι' αυτό και **δεν υπάρχει καμία διάταξη νόμου που να προβλέπει αμοιβή για τον μαθητευόμενο δικηγόρο**, γεγονός που δεν ισχύει στις νομοθεσίες άλλων

κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρά τις κατά καιρούς παρεμβάσεις μας ως Σ.Ν.Α.Σ.Δ.Π. και τα ευήκοα ώτα από τις ενίοτε διοικήσεις του Συλλόγου μας, **δεν υπάρχει ούτε σήμερα η παραμικρή απόφαση περί αμοιβής ασκούμενων δικηγόρων παρά μόνο ευχολόγια.**

α. Ενδεικτικά παραθέτω κάποιες διατάξεις στον Κώδικα περί δικηγόρων για τους ασκούμενους δικηγόρους, οι οποίες, σημειωτέον, έχουν κριθεί αντισυνταγματικές από το Σ.τ.Ε. και κάποιες από την ολομέλεια του Σ.τ.Ε. αλλά παρά ταύτα συνεχίζουν και εφαρμόζονται: 1) «...*Δεν μπορεί να γραφτεί στο ειδικό βιβλίο ασκούμενων του οικείου δικηγορικού συλλόγου αυτός που συμπλήρωσε το 33^ο έτος της ηλικίας του, εκτός εάν πρόκειται για τυφλούς που έχουν αναπηρία 100% ή για ομοεθνείς φυγάδες προερχόμενους από την Αλβανία...*» (Άρθρο 4 του Κώδικα περί Δικηγόρων). Η διάταξη αυτή έχει κριθεί αντισυνταγματική μεταξύ άλλων με τις υπ' αριθμ. 631/2006, 4001/2006, 2456/2007, 1319/2008 και 1146/2010 αποφάσεις του Σ.τ.Ε. 2) «*Παρελθούσης πενταετίας από της λήψεως του πτυχίου αποκλείεται εγγραφή πτυχιούχου στα βιβλία ασκούμενων*» (Άρθρο 5 παρ. 2 του Κώδικα περί δικηγόρων). Η διάταξη αυτή έχει κριθεί αντισυνταγματική με τις υπ' αριθμ. 3177/2007 και 1146/2010 του Σ.τ.Ε. 3) «*Η άσκηση είναι συνεχής...Εάν η διακοπή υπερβεί τα τρία έτη, ο ασκούμενος διαγράφεται του βιβλίου ασκούμενων δι' αποφάσεων του Πειθαρχικού Συμβουλίου του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου*» (άρθρο 7 παρ. 5 του Κώδικα περί δικηγόρων), της οποίας η συνταγματικότητα έχει ερευνηθεί στις υπ' αρ. 113/2010 και 1846/2008 αποφάσεις του Σ.τ.Ε.

β. Επίσης, ισχύουν και άλλα παράδοξα και νομικώς απαράδεκτα: Ο ασκούμενος δικηγόρος δεν μπορεί, δηλαδή δεν κρίνεται ικανός από το νόμο να καταθέσει δικόγραφο σε Εφετείο ή στον Άρειο Πάγο ή στο Σ.τ.Ε., ακόμη και εάν έχει εξουσιοδότηση από τον υπογράφο του δικόγραφο δικηγόρο στον οποίο ασκείται.

γ. Ο ασκούμενος δικηγόρος δεν μπορεί να κάνει συμπάρασταση σε δεύτερου βαθμού δικαιοδοσίας δικαστήρια. Η δε συμπάρασταση που κάνει στα πρώτου βαθμού δικαστήρια είναι άκρωσ τυπική και άνευ ουσίας, εφόσον, ουδέποτε του επιτρέπει κανείς να εξετάσει μάρτυρες (τυπικά και μόνο έχει το δικαίωμα), ούτε μπορεί

να υποβάλει ενστάσεις, δεν έχει το δικαίωμα να καταθέσει δικές του αυτοτελείς προτάσεις ή την αγωγή με τον δικηγόρο στον οποίο ασκείται και επίσης δεν έχει το δικαίωμα να παραστεί μόνος του ούτε σε Ειρηνοδικείο, στο οποίο μπορεί να παραστεί μόνος του ο ιδιώτης!!!!, παρά μόνο στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και στη λήψη ενόρκων βεβαιώσεων, έχει λιγότερα, δηλαδή, δικαιώματα από τον απλό ιδιώτη.

δ. Ο ασκούμενος δικηγόρος δεν έχει το δικαίωμα να ζητήσει μία αναβολή ως ασκούμενος δικηγόρος στα Τριμελή Πλημ/κεία και άλλα ανώτερα δικαστήρια, την οποία μπορεί να ζητήσει μόνο ως «άγγελος», όπως δηλαδή ο κάθε πολίτης και όχι με την ιδιότητα του ως ασκούμενου δικηγόρου, ούτε να λάβει αντίγραφο δικογραφίας ή δικαστικής απόφασης παρά μόνο, εάν έχει έγγραφη εξουσιοδότηση από τον δικηγόρο στον οποίο ασκείται και ασφαλήως δεν τηρεί λογιστικά βιβλία, ούτε εκδίδει αποδείξεις και γενικώς δεν έχει καμία αναγνωρισμένη θέση ως παράγοντας της δίκης.

ε. Σαν επιστέγασμα όλων των ανωτέρω το νέο σχέδιο νόμου που αφορά σε αλλαγές στη Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών και άλλες διατάξεις προβλέπει στο άρθρο 34 με τίτλο: «Τροποποίηση του Κώδικα Δικηγόρων» του άρθρου 6 στο οποίο προστίθεται νέα παράγραφος που θα ορίζει ότι: «*Μέρος της άσκησης, διάρκειας έως έξι μηνών, μπορεί να γίνει στο Εφετείο ή στο Πρωτοδικείο (πολιτικό ή διοικητικό) ή στην αντίστοιχη εισαγγελία της έδρας του Δικηγορικού Συλλόγου που είναι εγγεγραμμένος ο ασκούμενος. Ο αριθμός των ασκούμενων, η κατανομή αυτών σε τμήματα και η εξειδίκευση των καθηκόντων που θα επιτεθούν, καθορίζονται από τα όργανα διοίκησης του Πρωτοδικείου ή της Εισαγγελίας, μετά από γνώμη του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Ο ασκούμενος λαμβάνει αμοιβή που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*». Η παραπάνω διάταξη-η οποία ακόμη δεν αποτελεί νόμο του κράτους, γιατί δεν έχει αποφασιστεί ποια θα είναι η αμοιβή του «βοηθού δικαστικού υπαλλήλου», από κονδύλια που θα προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση- επιβεβαιώνει την αντίληψη ότι ο ασκούμενος Δικηγόρος δεν μπορεί να ασκεί καθήκοντα επαγγελματία δικηγόρου, παρά είναι ικανός μόνο για να συνεπικουρεί τον δικαστικό υπάλληλο στην άσκηση των

καθηκόντων του. Δηλαδή με άλλα λόγια να βοηθάει τον δικαστικό υπάλληλο να προσδιορίζει αγωγές και να τις καταχωρεί στον υπολογιστή, να εκδίδει πιστοποιητικά, να καταχωρεί ποινικές δικογραφίες. Άραγε, όλα αυτά θα συμβάλουν στην πληρέστερη εκπαίδευση και επιμόρφωση του; Δηλαδή θα τον κάνουν αύριο καλύτερο επαγγελματία δικηγόρο; Ή μήπως η πολιτεία θεωρεί ότι αρκεί που ο ασκούμενος δικηγόρος θα μάθει την λειτουργία ορισμένων δικαστικών υπηρεσιών;

III. ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ: Δυστυχώς, οι οικείοι Δικηγορικοί Σύλλογοι δεν βοηθούν τον ασκούμενο δικηγόρο να εισαχθεί στην επαγγελματική αρένα και δεν του παρέχει σχεδόν καθόλου εφόδια. Είναι πράγματι περίεργο, πως έχει επικρατήσει η αντίληψη, ότι ο ασκούμενος δικηγόρος δεν είναι ένας επιστήμονας νομικός, ενώ, αντιθέτως, είναι επιστήμονες όσοι αποφοιτούν από τις άλλες πανεπιστημιακές σχολές π.χ. γιατροί, μηχανικοί, χημικοί, φυσικοί κ.ο.κ.

α. Τα προβλεπόμενα από τον Κώδικα περί Δικηγόρων (φροντιστηριακά) σεμινάρια των ασκουμένων είναι επανάληψη των θεωρητικών μαθημάτων που διδασχθήκαμε στο Πανεπιστήμιο, τα οποία επαναλαμβάνονται με πρακτικά παραδείγματα μερικές φορές από συναδέλφους δικηγόρους σε άτακτη σειρά, χωρίς καμία μεθοδολογία στον τρόπο παράδοσής τους και αργότερα δίνονται τυπικές εξετάσεις επ' αυτών, από τις οποίες εκ των προτέρων όλοι γνωρίζουν πως θα περάσουν. Δεν προσφέρεται καμία επαγγελματική εξειδίκευση πάνω στην άσκηση της δικηγορίας, δεν δίνονται δικόγραφα προς σύνταξη ούτε διδάσκονται ποια είναι τα απαιτούμενα στοιχεία που πρέπει να περιέχει ένα δικόγραφο από πρακτικής βέβαια πλευράς, ούτε παραδίδονται μαθήματα δεοντολογίας για την συμπεριφορά που πρέπει να τηρούν προς τους πελάτες του ή, κυρίως, προς τους άλλους συναδέλφους τους.

Επίσης, δεν διδάσκονται οι ασκούμενοι δικηγόροι τα πρακτικά καθημερινά ζητήματα της άσκησης δικηγορίας, όταν δηλαδή γίνουν δικηγόροι, το πώς να ζητάνε την αμοιβή τους από τον πελάτη, η οποία κάθε φορά έχει διαφορετικά κριτήρια σε αντίθεση με άλλα επαγγέλματα, πώς να παραδίδουνε φάκελο σε πελάτη, όταν λήξει η συνεργασία τους, πώς να μην εκτίθενται σε πελάτη κατά την διάρκεια της συνεργασίας τους, πώς

να ενημερώνουνε τον αντίδικο συνάδελφο για αναβολή ή για κάποιο κώλυμα, τι να προσέχουν «κλιείνοντας» ένα φάκελο στο δικαστήριο, κ.λπ.

β. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι (τουλάχιστον οι μεγαλύτεροι της Ελλάδας που είναι της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά) δεν φροντίζουν να βρουν ούτε δικηγόρο για να ασκηθούν σε αυτόν οι ασκούμενοι δικηγόροι, καίτοι αυτό είναι μέσα στις νόμιμες υποχρεώσεις τους. Έτσι συνήθως οι τελευταίοι βρίσκουν θέση άσκησης μέσα από τις αγγελίες στους τοίχους των δικαστηρίων. Ο οικείος Σύλλογος δεν παρακολουθεί, κατά κάποιον τρόπο, αν και θα όφειλε, πως εξελίσσεται η άσκηση των ασκουμένων δικηγόρων στο πλεονέκτημα των ασκούντων αυτούς δικηγόρων. Ο ασκούμενος δικηγόρος δεν μπορεί να παραπονεθεί για τυχόν κακομεταχείριση στον οικείο Σύλλογο και ο Σύλλογος δεν επεμβαίνει επανορθωτικά χωρίς να προκληθεί σε κάθε περίπτωση η απόλυση του ασκούμενου. Ο ασκούμενος δικηγόρος δεν έχει δυνατότητα πρόσβασης σε υποδείγματα δικογράφων ακόμη και σε εξεζητημένα νομικά αντικείμενα, όπως είναι η σύσταση μιας κοινοτικής εταιρίας. Έτσι εξαρτάται αποκλειστικά από την γνώση που θα θέλει να του προσφέρει ο εκπαιδευτής δικηγόρος στον οποίο ασκείται. Δεν διδάσκονται ποτέ από τους οικείους Συλλόγους μαθήματα δεοντολογίας, όπως προανέφερα, γιατί έχει μεγάλη σημασία η αντιδεοντολογική συμπεριφορά μεταξύ συναδέλφων και ιδίως όταν γίνεται με δόλιο τρόπο προκαλώντας πολήλα και σοβαρά προβλήματα σε εμάς και στους πελάτες μας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΛΥΣΕΙΣ

1. Από την πλευρά της Πολιτείας:

Α. Πόσο, αλήθεια, πιο ωφέλιμο και πιο χρήσιμο για όλους θα ήταν οι ασκούμενοι δικηγόροι να **έκαναν άσκηση ως βοηθοί δικαστών ή εισαγγελέων** και να τους προσέφεραν κάθε βοήθεια στην άσκηση των καθηκόντων τους, όπως στη σύνταξη μιας δικαστικής απόφασης, στη συλλογή νομολογίας, αποδείξεων και στοιχείων, καθώς και νομοθετικών πληροφοριών, έτσι ώστε να διδάσκονταν πώς να σκέφτονται σαν τους δικαστές, πώς να αποκτήσουν δικανική κρίση και δικανικό λόγο, πώς να αναζητούν τη νομοθεσία και πώς να εφαρμόζουν το νόμο. Με αυτόν τον τρόπο **και θα βοηθούσαν στην επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης**, που αποτελεί

μόνιμο ζητούμενο τουλάχιστον της τελευταίας δεκαετίας και το σημαντικότερο, **θα γινόντουσαν οι ίδιοι κατάρτισμένοι επαγγελματίες**, δηλαδή κατάρτισμένοι δικηγόροι, κατάρτισμένοι συμβολαιογράφοι και κατάρτισμένοι δικαστές, όταν θα έβγαιναν στον επαγγελματικό στίβο, έτοιμοι να συναγωνιστούν οποιονδήποτε άλλον άξιο κοινοτικό ή εγχώριο συνάδελφό τους και να υπηρετήσουν όλοι μαζί σωστά την δικαιοσύνη.

Β. Περαιτέρω, οι ασκούμενοι δικηγόροι διανύοντας μέρος της άσκησης τους επικουρώνοντας δικαστές και εισαγγελέες, αντί για τους αντίστοιχους δικαστικούς υπαλλήλους, θα αποκτούσαν μια σφαιρική γνώση των αντικειμένων του δικαίου χειριζόμενοι διαφορετικές αστικές, ποινικές ή διοικητικές υποθέσεις και αποκτώντας εμπειρία, ώστε να αποφασίσουν πιο ευχερώς και πιο επιτυχώς, **να εξειδικευτούν σε ένα ή περισσότερα αντικείμενα του δικαίου** στα οποία θα ήθελαν να σταδιοδρομήσουν, ή εάν προτιμούν να υπακούσουν στις απαιτήσεις της ελληνικής αγοράς και να ασκήσουν γενική δικηγορία. Σημειωτέον, βέβαια, ότι στο εξωτερικό υπάρχουν μόνο εξειδικευμένοι δικηγόροι (αυστηρά εξειδικευμένοι!), οι οποίοι, όμως, είναι υπάλληλοι σε εταιρίες (firms). Ένα άλλο μεγάλο θέμα που δεν έχει συζητηθεί αρκετά ώστε να επιλυθεί.

Γ. Επίσης, ένα πολυσυζητημένο μεν χωρίς ανταπόκριση δε θέμα είναι αυτό της **Αναμόρφωσης των πανεπιστημιακών σπουδών**, όπως έχει υποστηριχθεί και στο παρελθόν, **με διαχωρισμό σε αυτούς που επιθυμούν να γίνουν δικηγόροι, δικαστές ή συμβολαιογράφοι και σε αυτούς που απλώς θέλουν να αποκτήσουν νομική παιδεία**. Θα μπορούσε να θεσμοθετηθεί έτσι ώστε η εξειδίκευση όσων επιθυμούν να γίνουν δικηγόροι, δικαστές ή συμβ/φοι να ξεκινάει από ένα προστιθέμενο πέμπτο έτος του παν/μίου με μαθήματα επαγγελματικής ειδίκευσης και κατάρτισης αντιστοίχως.

Δ. Περαιτέρω, οι ασκούμενοι δικηγόροι θα μπορούσαν να είχαν **αυτοτελές δικαίωμα παράστασης και σε ειρηνοδικεία (τακτική διαδικασία, μικροδιαφορές κ.α.) και σε υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας**, π.χ. γιατί να μην μπορεί ένας ασκούμενος δικηγόρος να συζητήσει ένα συναινετικό διαζύγιο ή ένα κληρονομητήριο;

Ε. Θα ήταν, ακόμη, μια χρήσιμη εμπειρία οι ασκούμενοι δικηγόροι να πα-

ρίστανται υποχρεωτικά τουλάχιστον μία ή περισσότερες φορές ως **ένορκοι στα κακουργήματα**, έτσι ώστε να λαμβάνουν τουλάχιστον μια γεύση δικαστικής εμπειρίας. Ακόμη και αυτό είναι πιο χρήσιμο από να μάθουν τον τρόπο που καταχωρείται μια αγωγή στον υπολογιστή.

II. Από την πλευρά του Σύλλογου Δικηγόρων:

A. Τα υποχρεωτικά από τον Κώδικα περί Δικηγόρων φροντιστηριακά σεμινάρια θα μπορούσαν για παράδειγμα να γίνονται **κατά θεματικές ενότητες**. Να καθύπτουν, δηλαδή, ένα μεγάλο κύκλο συναφών υποθέσεων, όπως, π.χ. τα πάντα γύρω από τα ακίνητα και στον κύκλο αυτό να διδάσκουν όλοι όσοι έχουν σχέση με αυτό το αντικείμενο, π.χ. ένας υποθηκοφύλακας, ένας κτηματολογικός δικαστής, ένας μηχανικός της πολεοδομίας, κ.ο.κ., έτσι ώστε να είναι πλήρης και σφαιρική η γνώση του ασκούμενου γύρω από ένα αντικείμενο πάνω στο οποίο θα δοθούν συγκεκριμένα σεμινάρια και θα διδασκούνται πως θα συντάξουν ένα αντίστοιχο θέματος δικόγραφο, πως θα το μεταγράψουν στο υποθηκοφυλακείο, πως θα κάνουν έλεγχο τίτλων και πάνω σε αυτά να εξεταστούν στο τέλος της μαθησιακής περιόδου και αντίστοιχα σε κάθε κλάδο του δικαίου συμπεριλαμβάνοντας κάθε φορά και τον τρόπο αναζήτησης σε δημόσιες υπηρεσίες, σε σωφρονιστικά ιδρύματα, σε διοικητικές υπηρεσίες κ.ο.κ. **Παράλληλα να λειτουργεί και εν τοις πράγμασι και ο θεσμός των αθηθινών και ουσιαστικών παραστάσεων** του ασκούμενου δικηγόρου, δηλαδή να καταθέτει ο ίδιος ασκούμενος το δικό του υπόμνημα, προσφυγή, προτάσεις κ.λπ. μαζί με τα αντίστοιχα του εποπτεύοντος δικηγόρου, να εξετάζει και ο ίδιος τους μάρτυρες και **αργότερα στις εξετάσεις του Σύλλογου να παρουσιάζει τα γραπτά του από την ουσιαστική του παράσταση στα δικαστήρια και από την παρουσία του και επίδοση του στα σεμινάρια και να κρίνεται βάσει αυτών**. Επίσης θα μπορούσαν να διενεργούνται σεμινάρια για το πώς κάνουμε έλεγχο στα υποθηκοφυλακεία, όχι απλές επισκέψεις που κατά καιρούς διενεργούνται. Επίσης για το

πώς μιλάμε στους κρατούμενους για την υπόθεσή τους στα σωφρονιστικά ιδρύματα, για το πώς διενεργείται μια αποφυλάκιση κ.ο.κ.

Ο Σύλλογος ως **εποπτεύον φορέας** θα έπρεπε να κρίνει επίσης και να καθορίζει κάθε φορά **ποιοι δικηγόροι θα αναλάβουν το έργο της διδασκαλίας των σεμιναριακών μαθημάτων βάσει των γνώσεων, της εμπειρίας τους και της εν γένει διαδρομής τους**, οι οποίοι ως εθελοντές θα γνωρίζουν πως έχουν αναλάβει ένα απαιτητικό έργο και χρονοβόρο, στο οποίο όμως λόγω της ύψιστης σημασίας του θα αφιερωθούν χωρίς συνεχείς αναβολές και ανατροπές στο πρόγραμμα. Επίσης ο Σύλλογος θα πρέπει να εποπτεύει τους δικηγόρους στους οποίους θα **διανύουν ένα μέρος της άσκησης τους οι ασκούμενοι δικηγόροι, οι οποίοι δικηγόροι θα πρέπει και αυτοί να λαμβάνουν οδηγίες ή να παρακολουθούν σεμινάρια στο Σύλλογο για να γίνονται σωστοί δάσκαλοι και καθοδηγητές στην άσκηση άλλων συναδέλφων τους και ίσως να πρέπει να δεσμεύονται και γραπτώς ότι αναλαμβάνουν τα καθήκοντα του εκπαιδευτή δικηγόρου και σε περίπτωση κακομεταχείρισης του ασκούμενου δικηγόρου ο Σύλλογος να επεμβαίνει επανορθωτικά**.

Επίσης, ο Σύλλογος είναι αυτός που οφείλει να έχει **πλούσια βάση δεδομένων σε υποδείγματα δικογράφων**, σε επιλεγμένα νέα νομοθεσίας και σε νομολογία για τον ασκούμενο δικηγόρο που θέλει να διαβάσει και να ενημερωθεί, παρέχοντας του από την πρώτη ημέρα πρόσβαση σε αυτά.

Ο Σύλλογος είναι αυτός που επίσης **οφείλει να ενημερώνει τους ασκούμενους δικηγόρους σε ποιο γραφείο να κάνουν άσκηση με έναν βρεθεί** (γιατί καμία προσπάθεια και καμία πρόταση δεν έχει ευδοκιμήσει μέχρι σήμερα από τα τρόπο τινά λεγόμενα γραφεία ευρέσεως εργασίας, ή ακόμη θα έπρεπε να δημοσιεύονται οι ζητούντες ασκούμενους δικηγόρους και στην ιστοσελίδα του Σύλλογου ή και το αντίθετο, έτσι ώστε να σταματήσει η ανεπίσημη **από πρόσωπο σε πρόσωπο** διαμεσολήβηση, που ισχύει και σήμερα ως κύριος τρόπος εύρεσης εργασίας, εκτός από τις

αγγελίες στους τοίχους των δικαστηρίων, πράγμα πλήρως αναχρονιστικό και ατελέσφορο ...

Από όλες τις παραπάνω σκέψεις συνάγεται το **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ** ότι πρέπει να **ξαναδοούμε τον ρόλο του ασκούμενου δικηγόρου και το ζητούμενο της άσκησης δικηγορίας**. Γιατί ο σημερινός ασκούμενος δικηγόρος είναι ο αυριανός νέος δικηγόρος και ο αυριανός νέος δικαστής που σημαίνει ότι ο κακά εκπαιδευμένος δικηγόρος είναι **ανήμπορος δικηγόρος και ανήμπορος δικαστής που βγαίνει γυμνός στην επαγγελματική αρένα χωρίς εφόδια και αυτό έχει συνέπειες σε όλους μας, διότι καταρρακώνει το κύρος όλων των συλλειτουργιών της δικαιοσύνης** -Δεν μας σέβονται -Δεν μας εκτιμούν.

Στο τέλος ο ασκούμενος δικηγόρος, εξαιτίας των υφιστάμενων θεσμών ή θα οδηγηθεί σε βίαια έξοδο από το επάγγελμα ή θα γίνει ανεπαρκής δικηγόρος ή δικαστής με τις γνωστές επιπτώσεις.

Αυτό μπορεί και πρέπει να αποτραπεί και να θεραπευτεί: 1) εφόσον αρχίσουν να **συμμετάσχουν πραγματικά οι ασκούμενοι δικηγόροι** και μιλήσουν για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και προτείνουν λύσεις μέσω του Σύλλογου τους και 2) μέσω **αναμόρφωσης του θέματος από τους ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ**, οι οποίοι και είναι υπεύθυνοι σε μεγάλο βαθμό για την κατάρτιση του ασκούμενου δικηγόρου και μέσω των κινητοποιήσεων τους οδηγήσουν σε νέες **νομοθετικές ρυθμίσεις**, διότι αυτό που απαιτείται κατά την άσκηση της δικηγορίας είναι η **διδασκαλία της εφαρμοσμένης νομικής γνώσης και η ομαλή διαδικασία ένταξης στον επαγγελματικό χώρο**, είτε μέσω αναμόρφωσης των πανεπιστημιακών σπουδών, είτε αποκλειστικά μέσα στους οικείους Σύλλογους με την **κατάρτιση όλων των αναχρονιστικών θεσμών που ισχύουν μέχρι και σήμερα και την αντικατάστασή τους από ουσιαστικά μέτρα** που θα φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα μέσω από **κοινή προσπάθεια και συμμετοχή**, διότι η **αναβάθμιση της δικηγορίας περνά μέσα από την ανάπλαση του θεσμού της άσκησης και αυτές οι αποφάσεις μας αφορούν όλους**.

ομιλία

Γιάννη Βούτα

Μετά τη δυσάρεστη διαπίστωση από τους προηγούμενους ομιλητές για την μη παροχή επαγγελματικής κατάρτισης στον ασκούμενο δικηγόρο όσον αφορά την πλευρά της Πολιτείας και των Δικηγορικών Συλλόγων, καθίσταται προφανές ότι πέφτει πλέον όλο το βάρος στον δικηγόρο – εκπαιδευτή, τον οποίο θα επιλέξει ο νέος συνάδελφος, να ξεκινήσει από το μηδέν την εκμάθησή του, δεδομένου ότι, όπως γνωρίζουμε από την εμπειρία μας, οι πτυχιούχοι νέοι συνάδελφοι της Νομικής έρχονται ανυποψίαστοι για την υπάρχουσα δικαστηριακή πρακτική και ότι έχει σχέση μ' αυτήν, αφού το Πανεπιστήμιο ελάχιστα φροντίζει να τους ενημερώσει για τη ζώσα πραγματικότητα.

Η 18μηνη πρακτική άσκηση των νέων συναδέλφων και ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να γίνεται θεωρώ ότι αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά θέματα και οφείλει να απασχολεί το δικηγορικό κόσμο της χώρας μας, γιατί μέσα από αυτήν γίνεται η εκπαίδευση των νέων συναδέλφων και τους δίνονται οι κατευθύνσεις στα πρώτα τους βήματα, τόσο όσον αφορά στην εκμάθηση των απαραίτητων πρακτικών μεθόδων και γνώσεων προς αντιμετώπιση θεμάτων της καθημερινής νομικής και δικαστηριακής πραγματικότητας, όσο και στη μετάδοση των ηθικών αξιών, των αρχών και της δεοντολογίας που πρέπει να διέπουν το λειτούργημά μας. Ως εκ τούτου αυτή η περίοδος αποτελεί, κατά την άποψή μου, κομβικό σταθμό στην επαγγελματική/επιστημονική ζωή κάθε δικηγόρου, αφού με τον τρόπο αυτό θα μάθει να πορεύεται σε όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του.

Σ' αυτή λοιπόν την πολύ σημαντική περίοδο για την μετέπειτα πορεία του νέου συνάδελφου θα πρέπει

να δούμε την αξία της ουσιαστικής συμβολής και προσφοράς του δικηγόρου ο οποίος τον εκπαιδεύει, στα πλαίσια της συνεργασίας τους, έργο δύσκολο που απαιτεί ιδιαίτερη συναδελφικότητα, υπευθυνότητα, διάθεση προσφοράς και συνέπεια.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι η σχέση μεταξύ δικηγόρου – δασκάλου και ασκούμενου – εκπαιδευόμενου είναι εκ των πραγμάτων σχέση εμπιστοσύνης, αφού δεν είναι εύκολο να δώσεις το κλειδί του γραφείου σου στον οποιονδήποτε και να μοιραστείς μαζί του τον τρόπο σκέψης σου και τον τρόπο δουλειάς σου. Είναι μία σχέση εμπιστοσύνης που συνεχώς αναπτύσσεται και εξελίσσεται με τον καιρό και βέβαια η εξέλιξή της εξαρτάται και από τις δύο (2) πλευρές, δηλαδή και από τη διάθεση του εκπαιδευτή να μεταλαμπαδεύσει τη γνώση του στο νέο συνάδελφο, αλλιά και από την ικανότητα και το ενδιαφέρον του εκπαιδευόμενου νέου συνάδελφου να προσλαμβάνει όλα όσα του διδάσκονται.

Ο εκπαιδευτής οφείλει να μυήσει τον εκπαιδευόμενο στα της δικηγορίας και ο τρόπος με τον οποίο γίνεται αυτό στην πράξη ξεκινά από τη στιγμή που θα του παραδώσει ένα φάκελο μιας υπόθεσης για να τον μελετήσει, ώστε να μπορεί να παρακολουθήσει την εξέλιξή της από την αρχή. Θα πρέπει λοιπόν:

- να του δώσει υπόδειγμα για να συντάξει αγωγή ή προτάσεις ή μήνυση ή υπόμνημα ανάλογα με την περι-

πτωσή.

- να τον καθοδηγήσει: για το πώς συγκεντρώνεται το έγγραφο αποδεικτικό υλικό, για το πώς αριθμούνται και τοποθετούνται τα σχετικά στο φάκελο που πρόκειται να κατατεθεί στο Δικαστήριο, για το πώς γίνεται η επαφή με τον πελάτη, πως ενημερώνεται για την εξέλιξη της υπόθεσής του, πως γίνεται η προετοιμασία του για το Δικαστήριο και πως γίνεται η προετοιμασία των μαρτύρων του για να καταθέσουν στο Δικαστήριο, αλλιά και πως θα γίνει η εξέταση των μαρτύρων του αντιδίκου, πως γίνονται οι ερωτήσεις στο ακροατήριο, χωρίς να προσβάλλεται ο μάρτυρας, πως συμπεριφερόμαστε στους δικαστές, πως ζητάμε αναβολή κ.λπ.

Ο εκπαιδευτής θα πρέπει μεν να δώσει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να αναλάβει πρωτοβουλίες και να αναπτύξει τις δεξιότητές του πάνω στην υπόθεση, αλλιά δεν πρέπει να εγκαταλείψει τον εκπαιδευόμενο, πρέπει να είναι δίπλα του, να του δίνει κατευθυντήριες γραμμές, να κρατάει ισορροπίες, να ξενυχτήσει μαζί του.

Εξίσου σημαντικό κομμάτι στο οποίο θα πρέπει ο νέος συνάδελφος

να μνησθεί είναι ο τρόπος που πληρωνόμαστε από τον πελάτη, ο τρόπος που τον χρεώνουμε, η ενημέρωση για τις «τιμές αγοράς» για κάθε νομική υπηρεσία που παρέχουμε (ενδεικτικά), στο πώς να τηρεί τα λογιστικά του βιβλία, στο πώς να εκδίδει αποδείξεις κ.λπ.

Ένα άλλο κομμάτι της πρακτικής άσκησης των νέων συναδέλφων, το οποίο θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό, αφορά τους κανόνες δεοντολογίας που πρέπει να διδαχθούν και να τηρούν απέναντι στους συναδέλφους τους, όταν θα έλθει η ώρα να αναλάβουν οι ίδιοι την ευθύνη του χειρισμού μιας υπόθεσης. Τι είναι λοιπόν αυτοί οι περίφημοι κανόνες δεοντολογίας, για τους οποίους συχνά γίνεται λόγος, αλλά ουδέποτε διδάσκονται συστηματικά στους νέους συναδέλφους. Είναι κανόνες ηθικής, κανόνες συμπεριφοράς, κώδικας συμπεριφοράς, γνωστοί στο εξωτερικό με τον όρο ethics. Στη χώρα μας υπάρχει τεράστιο έλλειμμα στο συγκεκριμένο πεδίο.

Στην Αμερική π.χ. οι κανόνες συμπεριφοράς που πρέπει να ακολουθούν οι δικηγόροι περιλαμβάνονται στον Κώδικα Επαγγελματικής Υπευθυνότητας (Code of Professional Responsibility). Σε κάθε Νομική Σχολή συγκεκριμένη από την Αμερικάνικη Ένωση Δικηγόρων (American Bar Association), οι υποψήφιοι δικηγόροι διδάσκονται υποχρεωτικά τον παραπάνω κώδικα και στη συνέχεια πρέπει να περάσουν ένα είδος διαγωνίσματος, όπου εξετάζεται η γνώση τους πάνω στον κώδικα αυτό.

Στο Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιά μόλις πριν από ένα περίπου χρόνο συντάχθηκε και ψηφίστηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο ο Κώδικας Δεοντολογίας, ο οποίος όμως πρέπει και να διδάσκεται στους ασκούμενους, αλλιώς θα παραμείνει κενό γράμμα.

Όλα αυτά είναι εύκολα στη θεωρία, αλλά δύσκολα στην πράξη, αφού και ο εκπαιδευτής συνάδελφος δεν έχει διδαχθεί κάτι τέτοιο και ως εκ τούτου είναι πολύ δύσκολο να το διδάξει στον εκπαιδευόμενο νέο συνάδελφο, αλλά και η καθημερινότητα και ο φόρτος εργασίας τις περισσότερες φορές δεν επιτρέπει αυτή την «πολυτέλεια».

Ενημερώνονται άραγε οι ασκούμενοι κατά τη διάρκεια της 18μηνιαίας

πρακτικής τους για τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες των δικηγόρων σε σχέση με το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος ή το δικηγορικό απόρρητο ή τη νομοθεσία σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων;

Στο σημείο αυτό νομίζω θα ήταν χρήσιμο να δούμε πως αντιμετωπίζεται το θέμα της πρακτικής άσκησης των αποφοίτων των Νομικών Σχολών, προκειμένου να πάρουν την άδεια για την άσκηση του νομικού επαγγέλματος, στις ΗΠΑ και σε άλλες χώρες της Ευρώπης.

ΗΠΑ

Πρώτο βήμα για την άσκηση οποιουδήποτε νομικού επαγγέλματος είναι η εισαγωγή στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο. Κάθε πολιτεία διεξάγει ξεχωριστές εξετάσεις, τα τελευταία χρόνια όμως υπάρχει προσανατολισμός στην καθιέρωση ενός τυποποιημένου διαγωνίσματος πολυεπίπεδης επιλογής, όπου η κάθε πολιτεία καθορίζει τα ποσοστά επιτυχίας. Πρόκειται για ένα ολοήμερο διαγώνισμα σε ορισμένες Πολιτείες προστίθεται η συγγραφή ενός δοκιμίου κι ενός τεστ επαγγελματικής ηθικής, ως περαιτέρω κριτήρια. Για την άσκηση της δικηγορίας δεν υπάρχει προαπαιτούμενος χρόνος πρακτικής άσκησης και μοναδική προϋπόθεση αποτελεί η επιτυχία στις εξετάσεις του Συλλόγου, η οποία διασφαλίζει ότι ο επιτυχών μπορεί να ασκήσει δικηγορία μόνο στη συγκεκριμένη πολιτεία στην οποία ο Σύλλογος έχει γίνει δεκτός. Οι εξετάσεις για την εισαγωγή στο Σύλλογο είναι αρκετά απαιτητικές και πολύ υποψήφιοι παρακολουθούν εξειδικευμένα φροντιστήρια που διαρκούν κατά μέσο όρο 6 εβδομάδες.

Μ. Βρετανία

Ιδιαιτερότητα του αγγλικού συστήματος η γνωστή διάκριση μεταξύ barrister και solicitor. Από την κατεύθυνση που θα επιλέξει ο απόφοιτος μιας Νομικής Σχολής εξαρτάται και το είδος άσκησης που θα ακολουθήσει.

Αν φιλοδοξεί να γίνει barrister πρέπει να εγγραφεί ως μέλος ενός «inn of court» και να εξασφαλίσει θέση σ' ένα πρόγραμμα BVC (Bar Vocational Course) το οποίο απορρίπτει περί το 50% των υποψηφίων. Δοκιμάζεται επί

12μηνιο στους δύο ανωτέρω φορείς αναφορικά με τις νομικές, αληθιές και προσωπικές του δεξιότητες. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του ανωτέρω προγράμματος στο 30-40% των υποψηφίων προσφέρεται μια θέση 12μηνιαίας άσκησης που χωρίζεται σε δύο 6μηνια. Κατά το πρώτο ο ασκούμενος παρακολουθεί και υποβοηθά τις δραστηριότητες ενός έμπειρου barrister, ενώ κατά το δεύτερο αναλαμβάνει, υπό επιτήρηση, προσωπικές υποθέσεις. Μετά το πέρας της άσκησης και χωρίς επιπλέον εξετάσεις ο υποψήφιος διορίζεται στα Δικαστήρια.

Οι υποψήφιοι solicitors με το πέρας των σπουδών τους οφείλουν να εγγραφούν σ' ένα LPC (Legal Practice Course). Πρόκειται για πρόγραμμα μονοετούς διάρκειας με ποσοστό επιτυχίας 75%, το οποίο είναι ειδικά σχεδιασμένο για τις πρακτικές ανάγκες της συγκεκριμένης εργασίας. Με το πέρας του προγράμματος ο υποψήφιος προσπαθεί να εξασφαλίσει «συμβόλαιο άσκησης» σε μια δικηγορική εταιρία. Βασικό κριτήριο της επιλογής οι ακαδημαϊκές επιδόσεις του υποψηφίου (βαθμός πτυχίου ή/και καλώς). Για όσους επιλεγούν το «συμβόλαιο» εξασφαλίζει απολαβές από 17.000 λίρες ετησίως και κλιμακωτά μπορούν να ξεπεράσουν τις 45.000 λίρες. Η άσκηση εντός των δικηγορικών εταιριών επιβλέπεται από τη law society και χωρίζεται σε τέσσερα 6μηνια, όπου οι ασκούμενοι εργάζονται σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα. Τέλος, κατά τη διάρκεια της άσκησης οι υποψήφιοι εξετάζονται για 12 ημέρες στις νεοαποκτηθείσες επαγγελματικές δεξιότητες (PSC - Professional Skills Course). Με την επιτυχή περάτωση της άσκησης και του PSC, οι υποψήφιοι εγγράφονται ως solicitors.

Γαλλία

Σημαντική ιδιαιτερότητα ότι μόνο το 25% των εγγραφέντων φοιτητών των Νομικών Σχολών θα φτάσει ως το 4ο έτος, οι απόφοιτοι του οποίου αποκτούν αυτόματα το δικαίωμα να καταθέσουν αίτηση εγγραφής στα τοπικά κέντρα εκπαίδευσης στο δικηγορικό επάγγελμα που εδρεύουν στις έδρες των Εφετείων και παρέχουν πρακτική κατάρτιση και επαγγελματική πιστοποίηση στους υποψήφιους δικηγόρους. Η επιλογή γίνεται κατόπι

απαιτητικών γραπτών και προφορικών εξετάσεων και είναι απαραίτητη πολυήμερη προετοιμασία, το δε ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις είναι σε κάθε περίπτωση χαμηλό μεταξύ 30-50%. Για τους επιτυχόντες η άσκηση στα κέντρα αυτά διαρκεί 15-20 μήνες και είναι χωρισμένη σε τρεις 6μηνιαίους κύκλους. Ο πρώτος αποτελείται από μια σειρά υποχρεωτικών μαθημάτων. Κατά το δεύτερο ο ασκούμενος μπορεί να επιλέξει να ασκηθεί εντός ή εκτός σχολής ή να συνεχίσει τις ακαδημαϊκές του σπουδές. Το τρίτο στάδιο της άσκησης λαμβάνει χώρα σε δικηγορικά γραφεία και εταιρίες. Με την περάτωση των τριών (3) κύκλων, ο ασκούμενος δίνει τις τελικές εξετάσεις, οι οποίες έχουν συνήθως υψηλά ποσοστά επιτυχίας και διορίζονται στα δικαστήρια ως δικηγόροι.

Γερμανία

Η φιλοσοφία του συστήματος είναι ότι η ακαδημαϊκή και η επαγγελματική νομική εκπαίδευση πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ενιαίο σύνολο. Με την ολοκλήρωση του προγράμματος νομικών σπουδών οι απόφοιτοι αποκτούν δικαίωμα συμμετοχής στις πρώτες κρατικές εξετάσεις, στις οποίες αν επιτύχουν συνεχίζουν για την προφορική διαδικασία. Με τη μεταρρύθμιση του 2003 εισήχθησαν στις γραπτές εξετάσεις οι τομείς επιλογής με δυνατότητα επιλογής από τους φοιτητές ανάλογα με την ειδίκευση που πήραν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Οι συγκεκριμένες εξετάσεις διοργανώνονται εξ' ολοκλήρου από το Πανεπιστήμιο σε αντίθεση με όσες ακολουθούν που διοργανώνονται από ειδικές υπηρε-

σίες του κάθε Υπουργείου Δικαιοσύνης. Το ποσοστό αποτυχίας ανέρχεται στο 30% περίπου στο οποίο θα πρέπει να προστεθεί κι ένα άλλο 30% που συγκεντρώνει χαμηλή βαθμολογία, η οποία περιορίζει δραματικά τις επαγγελματικές προοπτικές. Δυνατότητα επανάληψης των εξετάσεων προβλέπεται, αλλιώς για μία και μόνο φορά. Οι επιτυχόντες εισέρχονται πλέον στη δεύτερη φάση της νομικής τους εκπαίδευσης της πρακτικής εξάσκησης που οργανώνεται από τα Ανώτατα Δικαστήρια των ομόσπονδων κρατιδίων. Κατά τη διάρκειά της ο ασκούμενος αποτελεί ουσιαστικά δημόσιο υπάλληλο και αμείβεται για τις υπηρεσίες του. Κατά τη διάρκεια των 24 μηνών της άσκησης ο ασκούμενος εργάζεται διαδοχικά 5 μήνες στα πολιτικά δικαστήρια, 4 μήνες στη Δημόσια Διοίκηση ή σε διοικητικά δικαστήρια, 3 μήνες στην Εισαγγελία ή σε ποινικά δικαστήρια, 9 μήνες σε δικηγορικά γραφεία και 3 μήνες σε θέση της επιλογής του. Παράλληλα με τα καθήκοντά του συμμετέχει υποχρεωτικά σε εβδομαδιαίες ομάδες εργασίας, οι οποίες καλύπτουν τα θεωρητικά ζητήματα. Με την πάροδο του πρώτου 18μήνου, οι ασκούμενοι υποβάλλονται στις δεύτερες κρατικές εξετάσεις που καλύπτουν τη ίδια θεματολογία με τις πρώτες, αλλιώς με εμβάθυνση στη δικονομία και έχουν συνήθως υψηλά ποσοστά επιτυχίας. Η τελική προφορική εξέταση πραγματοποιείται με τη συμπλήρωση των 24 μηνών και οι επιτυχόντες απολαμβάνουν πλέον τον τίτλο του δικηγόρου.

Με Κώδικα Δικηγόρων από το έτος 1954 και Νόμο που καθορίζει τη διαδι-

κασία της πρακτικής άσκησης των νέων συναδέλφων και τη λήψη της άδειας άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος από το έτος 1977, καταλαβαίνετε ότι δεν μπορούμε να πάμε μπροστά. Η Δικηγορία στον κόσμο εξελίσσεται κι εμείς τρέχουμε πίσω από τα γεγονότα. Για την αντιμετώπιση της κρίσης χρειάζονται καλά καταρτισμένοι και εξειδικευμένοι επιστήμονες, τους οποίους σίγουρα το υπάρχον καθεστώς δεν παράγει. Αυτό είναι και το νόημα αυτής της συζήτησης που το ήμαρ να ανοίξουμε θύγοντας ένα από τα θέματα που η συνδικαλιστική μας ηγεσία εδώ και πολλά χρόνια αποφεύγει να ακουμπήσει.

Εν όψει της εκδήλωσης αυτής και μετά από έρευνα διαπιστώσαμε ότι σ' ένα από τα πιο παλιά δικηγορικά γραφεία του Πειραιά, στο γραφείο του συναδέλφου μας κ. Φίλιππου Κοτέα, έχουν κάνει την άσκσή τους πλέον των εκατό (100) συναδέλφων που ανήκουν στο Σύλλογό μας!!, επίτευγμα που είναι ξεχωριστό και πιστεύουμε ότι χρήζει απόδοσης τιμής, αφού το να δίνεις τα φώτα σου και να μεταδίδεις τη γνώση σου και την εμπειρία σου σ' ένα τόσο μεγάλο αριθμό νέων επιστημόνων είναι έργο δύσκολο και απαιτεί ιδιαίτερη συναδελφικότητα, υπευθυνότητα, διάθεση προσφοράς και συνέπεια. Γι' αυτό το λόγο και τον προσκαλέσαμε στη συζήτηση αυτή για να μας πει τη γνώμη του μέσα από την εμπειρία του από τη διδαχή όλη των συναδέλφων που ασκήθηκαν στο γραφείο του.

ομιλία

Ευφροσύνης Κανάρη

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι

Σας καλωσορίζουμε και σας καλωσορίζουμε στον χώρο του Δ.Σ.Π. ευχαριστώντας σας θερμά που ανταποκριθήκατε στο κάλεσμα αυτό.

Καλωσορίζουμε επίσης τις κυρίες και κυρίους από τον πολιτικό χώρο καθώς και κυρίους από τον δικαστικό χώρο που μας τιμούν απόψε με την παρουσία τους.

Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι διανύουμε μία χρονική περίοδο που σταθμίζεται από καίρια και σημαντικά γεγονότα, τόσο στον πολιτικό βίο όσο και στον ευρύτερα κοινωνικό.

Εντός των πολλών θεμάτων που ήδη υπάρχουν και μας απασχολούν και που πρόκειται να μας απασχολήσουν και στο μέλλον, θεωρούμε ως πρωταρχικό θέμα διερεύνησης-επεξεργασίας και προώπισης του, αυτό της **ιδιότητάς** μας και δη της **εξέλιξής** μας μέσα στον επαγγελματικό μας χώρο.

Αδιαμφισβήτητο επίσης γεγονός

είναι η ανησυχία και η ανασφάλεια των νέων συναδέλφων μας κατά την έναρξη των δραστηριοτήτων τους, θέμα που πολλές φορές μας έχει απασχολήσει ιδιαίτερα.

Με αφορμή λοιπόν την σημερινή μας εκδήλωση συγκεντρωθήκαμε για να μοιραστούμε μαζί σας αυτές τις σκέψεις και αυτούς τους ιδιαίτερους προβληματισμούς, τους οποίους ευθύς αμέσως θα σας παρουσιάσουν οι εισηγητές μας κος **Τάκης Δέγληρης** και η κα **Αθηνά Σταμελλάκη**, που θα μας μιλήσουν και θα εισηγηθούν για το μέρος της 18μηνης άσκησης δικηγορίας σε σχέση με το δημόσιο χαρακτήρα της, δηλ. Δικηγορικούς Συλλόγους και Υπουργείο Δικαιοσύνης και ο κος **Ιωάννης Βούτας** για την άσκηση της δικηγορίας σε αυτή την 18μηνη πορεία της σε σχέση με την εκπαίδευση των υποψηφίων νέων συναδέλφων και την επαφή τους με τον συνάδελφο εκπαιδευτή τους.

Παράλληλα σήμερα καλωσορίζουμε και τιμούμε τον προσκεκλη-

μένο μας αξιότιμο συνάδελφο κο **Φίλιππο Κοτέα**, ο οποίος θα μας μιλήσει ορμώμενος από την πολυετή εμπειρία αθλή και την προσφορά του σε αυτό το πολύπλευρο θέμα της άσκησης, αφού ο ίδιος έχει εκπαιδεύσει άνω των 100 συναδέλφων.

Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο, δηλαδή την πολύχρονη προσφορά του – μέσω της παροχής νομικής επαγγελματικής εκπαίδευσης σε τόσους νέους/νέες συναδέλφους/σες - η «ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ» αποφάσισε ομόφωνα να τον τιμήσει απονέμοντάς του ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ μία μικρή αναμνηστική πλάκετα.

Σας ευχαριστώ

* Από την εισαγωγική τοποθέτηση της Ευφροσύνης Κανάρη-Σιβίλια, συντονίστριας της εκδήλωσης.

βράβευση **ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΟΤΕΑ**

Για την σημαντική προσφορά του στον Πειραιϊκό Νομικό Κόσμο

στιγμιότυπα από την εκδήλωση 9-12-2010

Δημ. Χατζίνας - Πρόεδρος Συλλόγου
Δικαστικών Υπαλλήλων Πειραιά

Χρίστος Τσαήλης - Γεν. Γραμματέας
Νέων & Ασκουμένων Δικηγόρων Πειραιά

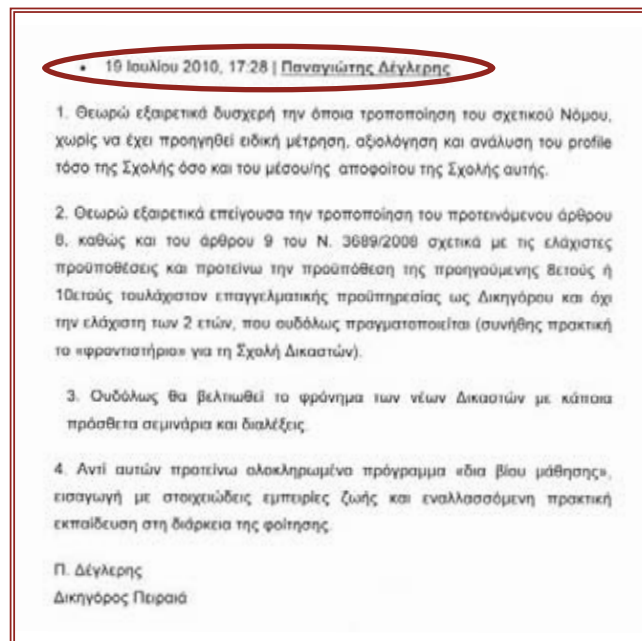
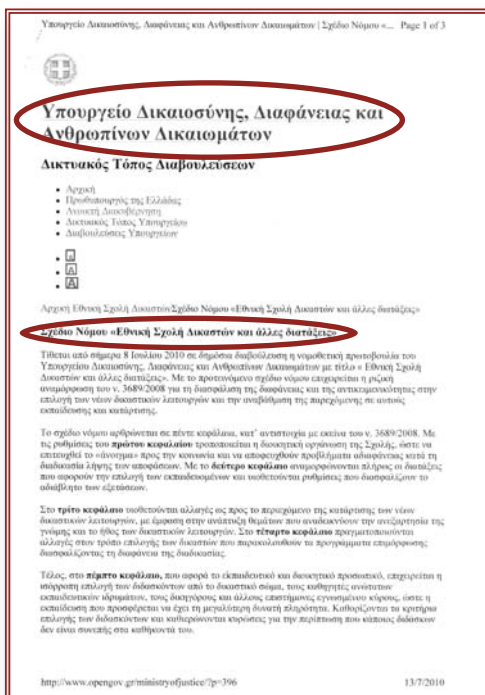
Εβίτα Κουστένη - Αθηνά Σταμελιάκη - Κώστας Μάναλης

ΟΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΜΑΣ

- **21.9.2010:** Προβλήματα για τους δικηγόρους-δικαστικούς αντιπροσώπους από την εφαρμογή του νέου Νόμου 3854/2010 («Καθηλικράτης»)

- **19.7.2010:** Τοποθέτηση Παναγιώτη Δέγληρη στη διαβουήευση περί Σχεδίου Νόμου «Εθνική Σχολή Δικαστών και άλλες διατάξεις» του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για προϋπηρεσία υποψηφίων δικαστικών λειτουργών.

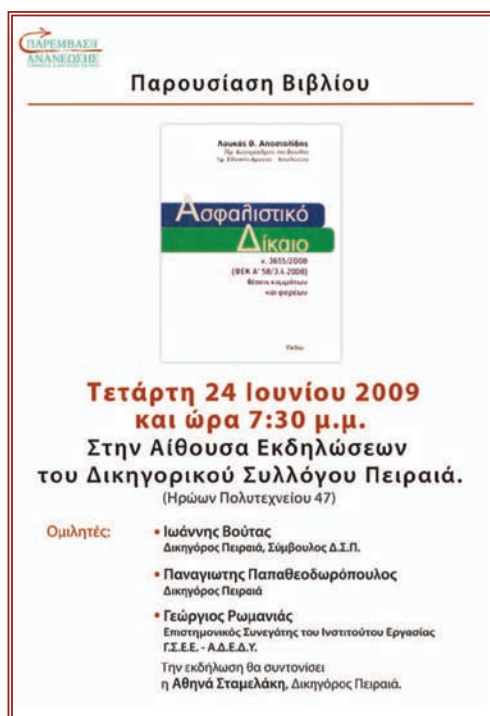

• **27.1.2010:** Πρόταση για ανάδειξη θεμάτων πρακτικής άσκησης νέων δικηγόρων¹.

1. Βλ. και http://www.paremvasiananeosis.gr/UserFiles/Image/04_prwtovoulies/protasi_anadiksh_27_1_2010/protasi_praktiki_eksaskisi.pdf

• **24.6.2009:** Παρουσίαση του βιβλίου του δικηγόρου Λουκά Αποστολίδη, με τίτλο: «Ασφαλιστικό Δίκαιο – Ν.3655/2008 – Θέσεις κομμάτων και φορέων».

Π. Παπαθεοδωρόπουλος - Γ. Ρωμανιάς - Αθ. Σταμελιάκη - Λ. Αποστολίδης - Γ. Βούτας

Δημ. Κατσικάρης

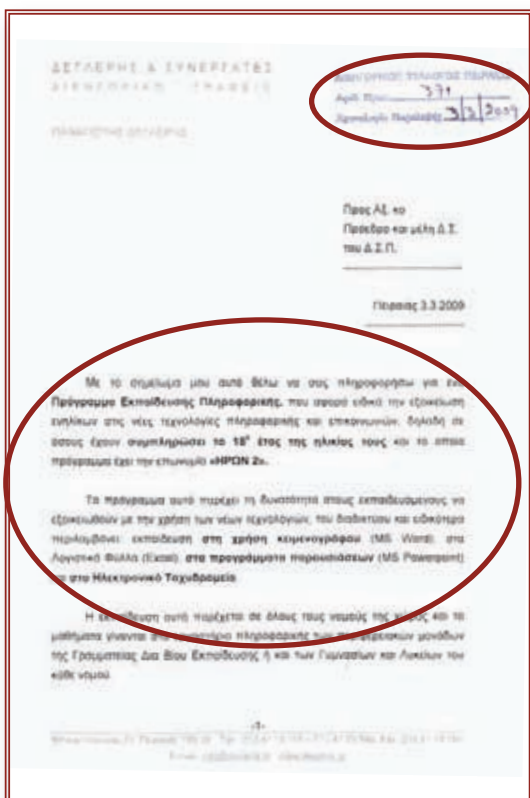

Λουκάς Αποστολίδης

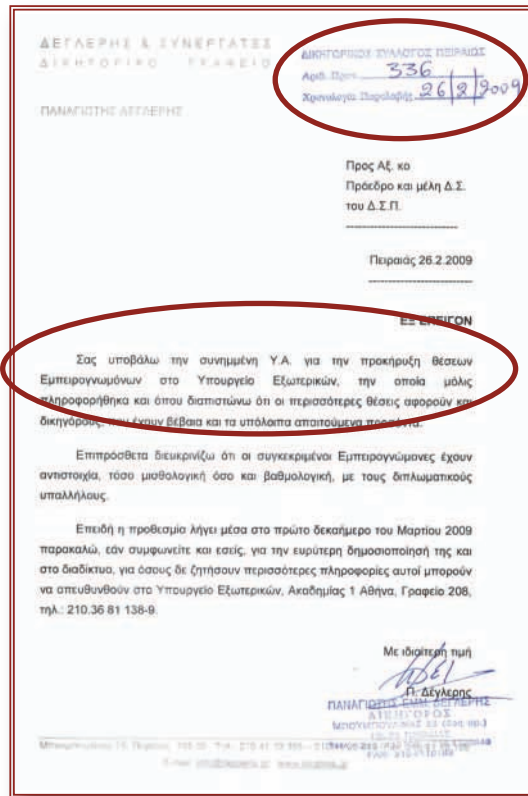
Χρόνης Περιβολάρης - Νικόλας Μπιήρης

• **3.3.2009:** Πρόταση για συμμετοχή των νέων δικηγόρων σε κοινοτικό πρόγραμμα εξοικείωσης στις νέες τεχνολογίες².

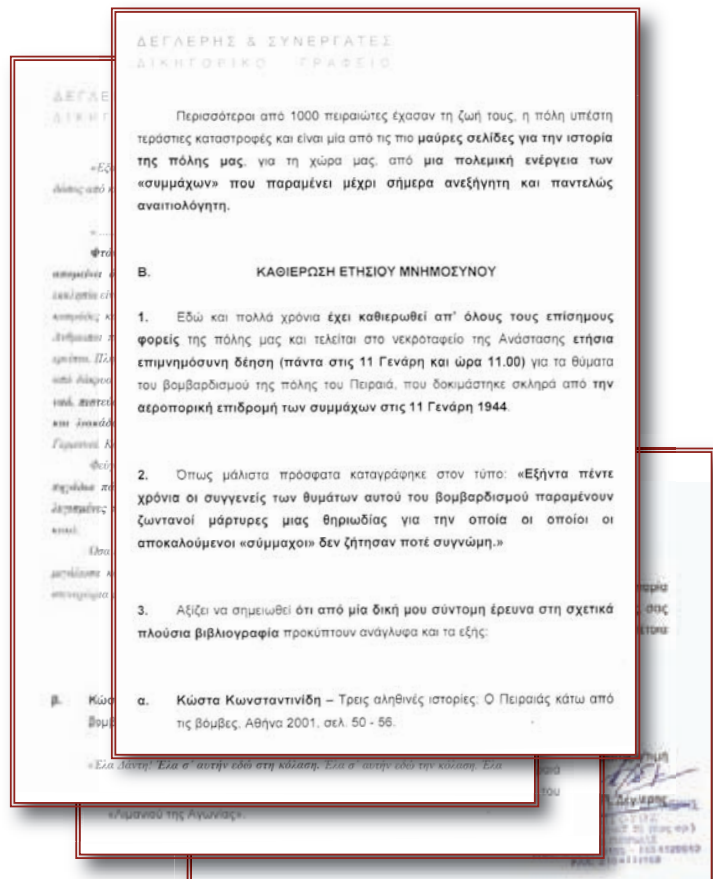
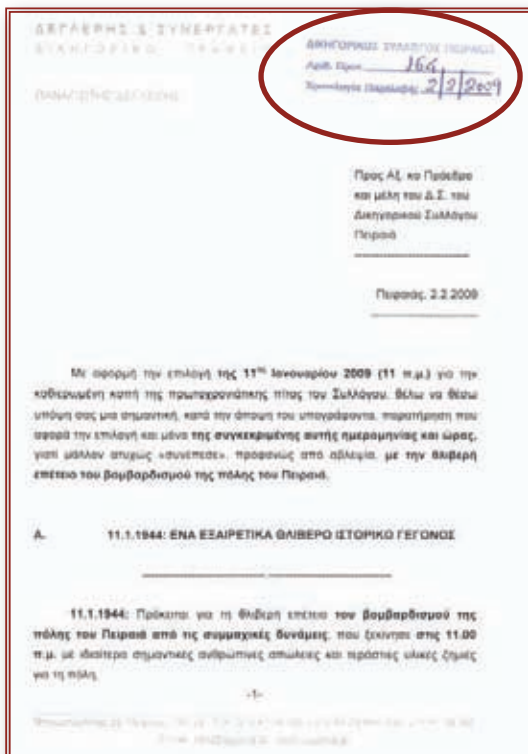

2. Βλ. και http://www.paremvasiananeosis.gr/UserFiles/Image/04_prwtovoulies/protasi_nees_tehnologies_3_3_2009/programma_hrwn_2.pdf

• **26.2.2009:** Πρόταση για έγκαιρη συμμετοχή δικηγόρων σε εξετάσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών.

• **2.2.2009:** Πρόταση ανάδειξης θέματος ιστορικής μνήμης της 11.1.1944.³

3. Βλ. και [http://www.paremvasiananeosis.gr/UserFiles/Image/04_prwtovoulies/istoriki_mnimi%2011_1_1944%20\(2_2_2009\)/11_1_1944.pdf](http://www.paremvasiananeosis.gr/UserFiles/Image/04_prwtovoulies/istoriki_mnimi%2011_1_1944%20(2_2_2009)/11_1_1944.pdf)

• **14.10.2008:** Πρόταση για την απαιτούμενη τήρηση πρακτικών⁴.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΙΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ
Αριθ. Πρωτ. 2348
Χρονολογία Παραλαβής 14/10/2008

Προς Αξ. κα Πρόεδρο και μέλη του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Παισαύ

Παισαύ 13.10.2008

ΑΝΑΦΟΡΑ

- Του Πανεπιστημίου Εθν. Δέχτηρη Δικηγόρων Παισαύ και Συμβούλου του Δικηγορικού Συλλόγου Παισαύ, κατόικου Παισαύ, οδός Μπουμπουλίνας αρ. 25.
- Του Δημητρίου Παλλάδη Δικηγόρου Παισαύ και ταμία του Δικηγορικού Συλλόγου Παισαύ, κατόικου Παισαύ, οδός Καλακαρώνη 108.

ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ Η ΣΥΝΕΧΙΣΜΕΝΗ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟ Δ.Σ.

Α1. Από την συνεκάστηση του παρόντος Δικηγορικού Συμβούλου μέχρι και σήμερα έχουμε ήδη πολλές φορές αναφερθεί στα θέματα της μη τήρησης πρακτικών, τα οποία στη συνέχεια δεν διανέμονται στους συμβούλους προκειμένου να έχουμε ένα μη πλήρη και σαφή υπόμνημα, αλλά και ενίοτε κακή χρήση των θεμάτων και αποφάσεων που έχουν ληφθεί, μαζί με τις θέσεις και τα ανάμεσα των μεσομεσολαβητών συμβούλων, με τον πλήρη και γόνυμο διάλογο που αναπτύσσεται, καθώς και τις όποιες αντίθετες απόψεις ή προτάσεις καταθέθονται.

Α2. Ενδεικτικό και μόνο καταγράφω τα εξής:

- Το θέμα της «παροχής οδών» για κάποιους 2 συμβούλους σε παλαιή διαδικασία, για υπόθεση που είχαν χειριστεί ως μέλη του Πειθαρχικού Συμβούλου του Συλλόγου. «Θέμα» το οποίο εμφανίστηκε να εισάγεται (ξανά και ξανά) και παρά την πρώτη σαφή τοποθέτηση του πρώτου εδώ υπογράφοντα (Γραπτή αναφορά 1456/13.5.2008).
- Το θέμα αυτό ήρθε σαν θέμα Η.Δ. αρκετές φορές με αντίθετες ή διαφορετικές κάθε φορά εκηγήσεις.
- Το θέμα «Κατανομή» όπου εμφανίστηκε το πρωτοφανές να εισαχθεί για «λήψη απόφασης» θέμα για το οποίο είχε ήδη ληφθεί απόφαση, σε πραγματοποιημένη συνεκάστηση.
- Θέματα προσωπικού ή και μετακίνησης υπαλλήλων για τα οποία δεν έχουμε, όπως και άλλα σε άλλα συνέδρια, τη δυνατότητα να γνωρίζουμε τι τελικά ψηφίστηκε και να ελέγχουμε αν εφαρμόζεται ή όχι η ληφθείσα απόφαση κ.ά.

Α3. Πέρα δε από το ουσιαστικό δημοκρατικό δικαίωμα να γνωρίζουμε τι έχουμε συζητήσει και τι τελικά αποφασίστηκε και να μπορούμε να αντιπαραβάλουμε ανά πάσα στιγμή σε αυτό, φρονούμε ότι η μη τήρηση των πρακτικών, που ζητεί προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία, αποτελεί και άμεση και ευθεία παραβίαση της νομιμότητας.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Β1. Πρόγραμμα για την τήρηση πρακτικών των συνεκάστησεων των Δικηγορικών Συμβούλων των Δικηγορικών Συλλόγων και για το ελάχιστο περιεχόμενό τους προβλέπει ρητά το άρθρο 236 του Κώδικα Δικηγόρων, το οποίο επί λέξει αναφέρει:

«Πάνε των συνεκάστησεων του Δικηγορικού Συμβούλου πρέπει να ληφθεί πρακτικό πρακτικό θεωρημένο, εφαιρμένο και υπογεγραμμένο από τον Πρόεδρο και τον Γενικό Γραμματέα, εντός καταγράφονται κείμενο οι αποφάσεις ή και οι νομιμότητας ή τήρησης πρακτικών και η άμεση διανομή τους και πρέπει να

4. Βλ. και http://www.paremvasiananeosis.gr/UserFiles/Image/04_prwtovoulies/protasi_praktika_14_10_2008/tirisi_praktikwn.pdf

• **30.9.2008:** Πρόσκληση σε Συνέδριο Πληροφορικής⁵.

ΔΕΓΛΕΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΙ
ΔΙΚΗΤΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΔΙΚΗΤΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΙΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ
Αριθ. Πρωτ. 2345
Χρονολογία Παραλαβής 30/9/2008

Προς Αξ. κα Πρόεδρο και Συμβούλους Δικηγορικού Συλλόγου Παισαύ

Παισαύ 30.9.2008

ως αποστέλλω συνημμένα το τελικό πρόγραμμα της Νομικής Θεματικής Ενότητας με το εξαιρετικά επίκαιρο θέμα: «Θέματα δικαίου στην Κοινωνία της Πληροφορίας», που διοργανώνεται στο πλαίσιο του 10^{ου} Συνεδρίου Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών στην Αθήνα - ξενοδοχείο INTERCONTINENTAL - Νομική Ενότητα 1.10.2008 - 12.30 - 14.30 μ.μ.

Η παρούσα αφορά τη συγκρότηση αυτής της ενότητας (επιλογή θεμάτων και διοργάνωση) προσπάθεια να καλύψω όσο το δυνατόν πληρέστερα τη σύγχρονη προβληματική που αναπτύσσεται στα θέματα δικαίου στη Κοινωνία της Πληροφορίας - στη Ψηφιακή δηλαδή εποχή, που ήδη βρίσκονται στο επίκεντρο των νομοθετικών και νομολογιακών εξελίξεων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Σαν παράδειγμα και μόνο καταγράφω τα παρακάτω:

- Θέματα «ασφάλειας» στο διαδίκτυο
- Ποια νομοθεσία εφαρμόζεται στο διαδίκτυο

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

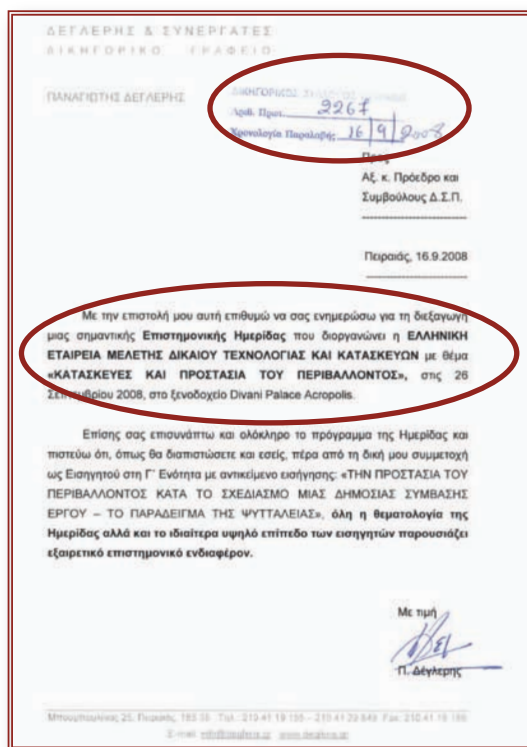
- Προστασία προσωπικών δεδομένων
- Πνευματικά δικαιώματα στο διαδίκτυο
- Εγκλήματα - υπόψεις στον κυβερνοχώρο
- Παιδική προστασία (παιχνιδοπαράση + trafficking κ.ά.)
- Παρακολούθηση - «κάμερα» - προστασία προσωπικότητας

Επειδή θεωρώ ότι η σύγχρονη αυτή θεματολογία πρέπει να γίνει ανάλογη επεξεργασία και από την ομάδα Επιτροπής Πληροφορικής του Συλλόγου μας. Σας παρακαλώ κύριε Πρόεδρε όπως τους αποστείλετε τα παρόν, στον αρχή προβλεπόμενα αλλά και σην δική μου ελάχιστη συμβολή στις εργασίες τους.

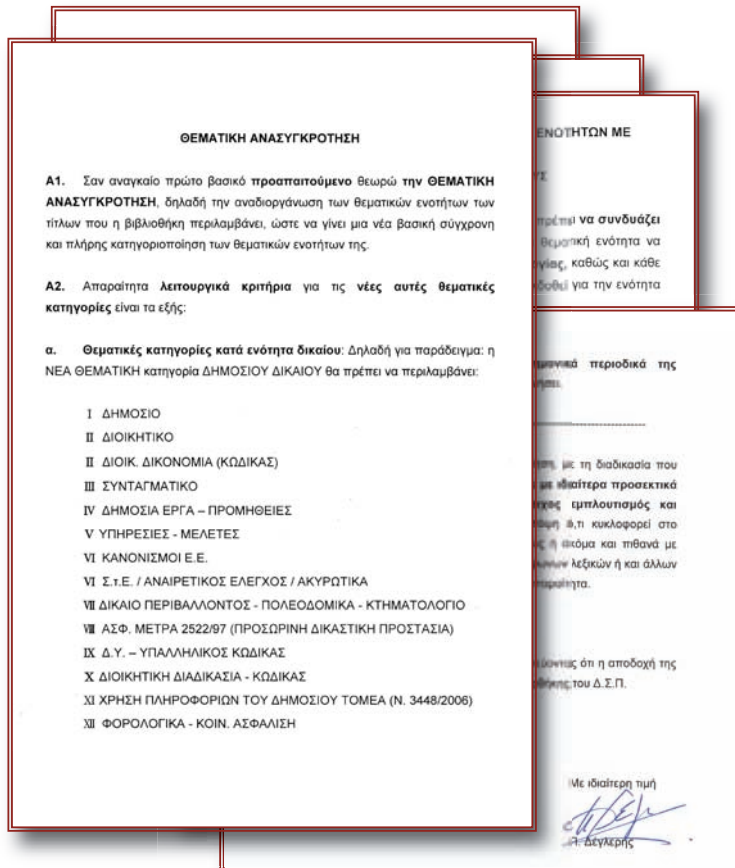
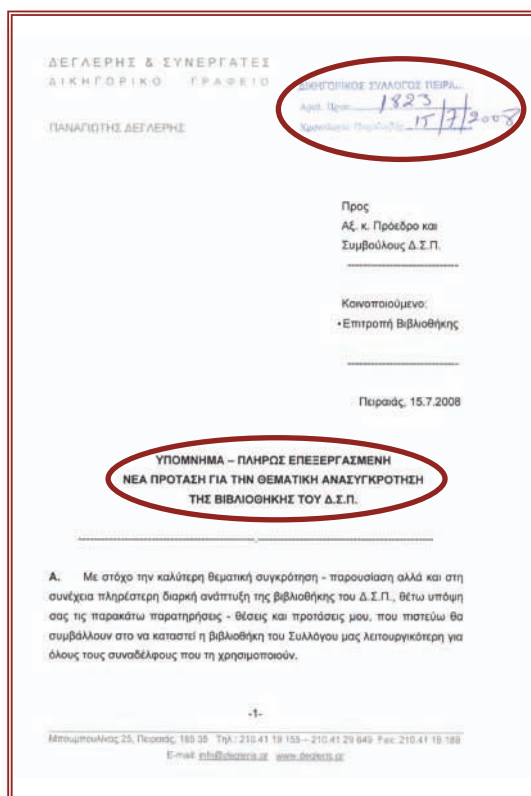
Με ρητή
Π. Βεγγίνας

5. Βλ. και http://www.paremvasiananeosis.gr/UserFiles/Image/04_prwtovoulies/prosklisi_sinedrio%2030_9_2008/prosklisi_sinedrio.pdf

- **16.9.2008:** Πρόταση για συμμετοχή δικηγόρων σε επιστημονική ημερίδα που διοργάνωσε η Ε.ΜΕ.ΔΙ.ΤΕ.ΚΑ. με θέμα: «Κατασκευές και προστασία του περιβάλλοντος».

- **15.7.2008:** Υπόμνημα – νέα πρόταση για την θεματική ανασυγκρότηση της βιβλιοθήκης του Δ.Σ.Π.⁶

6. Βλ. και http://www.parevasiananeosis.gr/UserFiles/Image/04_prwtovoulies/protasi_vivliothiki_dsp_15_7_2008/protasi_vivliothiki_dsp.pdf

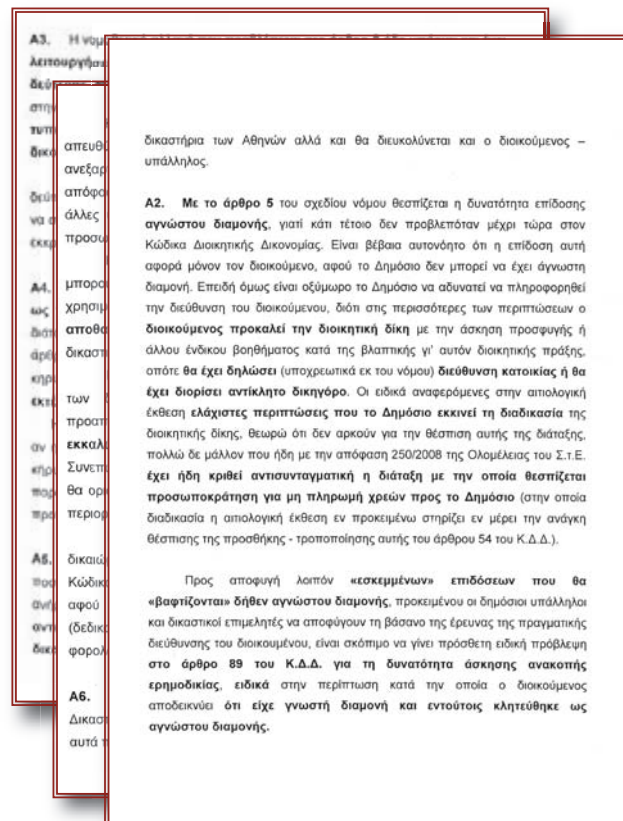
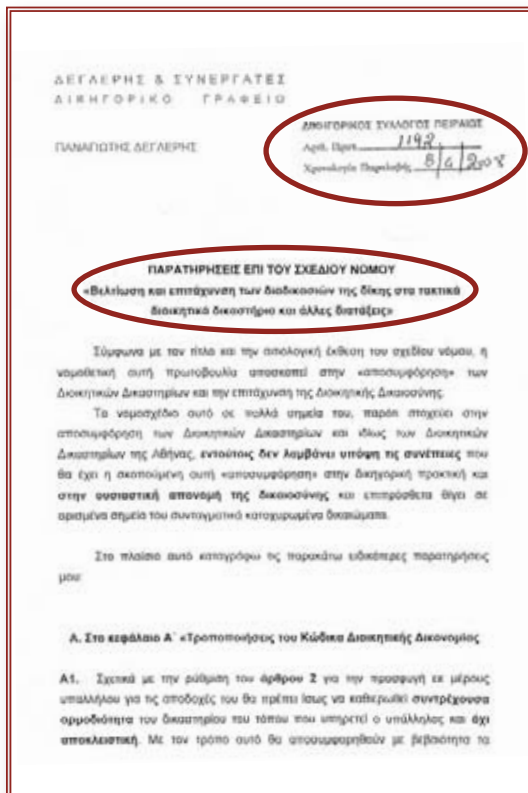

• **6.6.2008:** Δωρεά – προσφορά της ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ για την ανακαίνιση της αίθουσας των δικηγόρων (3ος όροφ.) στο κτίριο των Δικαστηρίων του Πειραιά.⁷

7. Βλ. και http://www.paremvasiananeosis.gr/UserFiles/Image/04_prwtovoulies/dwrea_6_6_2008/dwrea_paremv.pdf

• **8.4.2008:** Παρατηρήσεις επί του Σχεδίου Νόμου «Βελτίωση και επιτάχυνση των διαδικασιών της δίκης στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια και άλλες διατάξεις».⁸

8. Βλ. και http://www.paremvasiananeosis.gr/UserFiles/Image/04_prwtovoulies/paratiriseis_epi_tou_sxediou_8_4_2008/paratiriseis_sxedio_nomou.pdf

μια εικαστική διαδρομή στις Πρωτοβουλίες μας

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ

Παρουσίαση Βιβλίου

**Τετάρτη 24 Ιουνίου 2009
και ώρα 7:30 μ.μ.**
Στην Αίθουσα Εκδηλώσεων
του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά.
(Ηρώων Πολυτεχνείου 47)

Ομιλητές:

- Ιωάννης Βούτας
Δικηγόρος Πειραιά, Σύμβουλος Δ.Σ.Π.
- Παναγιώτης Παπαθεοδωρόπουλος
Δικηγόρος Πειραιά
- Γεώργιος Ρωμανιάς
Επιστημονικός Συνεργάτης του Ινστιτούτου Εργασίας
Γ.Σ.Ε.Ε. - Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
Την εκδήλωση θα συντονίσει
η Αθηνά Σταμελάκη, Δικηγόρος Πειραιά.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΔΕΣΜΕΥΕΤΑΙ 'Η ΟΧΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΙΜΕΝΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ;

**ΜΕΓΑΡΟ ΣΚΟΥΖΕ & ΦΙΛΩΝΟΣ:
ΕΝΑ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ
ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΚΤΙΡΙΟ.¹**

**ΧΩΡΙΣ ΠΥΡΑΦΑΛΕΙΑ
ΧΩΡΙΣ ΕΞΟΔΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
ΚΑΙ ΜΕ... ΙΝΕΣ ΑΜΙΑΝΤΟΥ!**

**ΜΕΓΑΡΟ ΧΡΩΠΕΙ:
ΕΝΑ ΕΡΓΟ
ΠΟΥ ΔΕΝ ΥΛΟΠΟΙΕΙΤΑΙ.²**

N. 3226/2004 - Άρθρο 19

1. Το από 26.6.2008 με αριθμ. Πρωτ. 302 έγγραφο του Ανώτερου Γραμματέα Επιστημονικών Ανδρών (ΜΕΤ.Ε.Κ. - ΠΕΡΙΦΩ) προς τον Σύλλογο Δικηγορικού Πειραιά.
2. Το από 31.7.2008 έγγραφο της Διοίκησης του Γραφείου Υπουργού Δικαιοσύνης προς τον Δ.Σ.Π.

ΘΕΛΟΥΜΕ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

«Απαράδεκτη η δίωξη Μπάγια»

Οδηγούν σε οριστικά απόλυση τον Σ. Μπάγια

Οργή για την επιχείρηση φίμωσης

Κύμα συμπλοκάριστων στον Σωτήρη Μπάγια

Σιωπητήριο στους δικαστές

Επιχείρηση ενφοβισμού στις Δικαιοσύνας

Κυβερνητικό «φίμωτρο» στους δικαστές

Κυβερνοών «με δικαστή και εισαγγελέα»

Δίωξη Μπάγια πριν την απολογία!

ΜΗΠΩΣ ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ ΟΛΟΥΣ;

Ενόχληση στο Μαξίμου για την υπόθεση Μπάγια

Με... δολοφονική απόλυση απειλείται ο Σωτήρης Μπάγιας

Ο «δικαστής» των δικαστών

Διχάζει τη Δικαιοσύνη η δίωξη κατά Μπάγια

Τι Δικαιοσύνη θέλουμε;

«Δικαστικός μεσολάνων»

«Κοινό μυστικό όσα δόλωσε ο Μπάγιας»

Και τυφλή και βουβή

Δικαιοσύνη εν βρασμώ

«Τριτοκοσμικές συνθήκες στη Δικαιοσύνη. Έχουμε υποχρέωση να μιλάμε»

ΘΕΛΟΥΜΕ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

• ΜΑΝΤΕΛΗΣ • ΣΚΑΝΔΑΛΟ
SIEMENS • ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΑΚΟΣ
• ΣΚΑΡΠΕΛΗΣ • ΚΑΡΑΒΕΛΑΣ
• ΟΤΕ • ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ
ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ • ΣΙΚΑΤΣΕΚ
- C4I • ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ

ΧΩΡΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ • ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ • ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ
• ΒΑΤΟΠΕΔΙ • Ν.Σ.Κ. • ΚΟΥΤΣΕΝΡΟΪΤΕΡ
• ΟΙΚΟΠΕΔΑ ΚΑΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΜΟΝΗΣ • ΙΕΡΕΣ
ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ • ΤΗΡΗΣΗ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ
• ΜΑΥΡΑ ΤΑΜΕΙΑ • ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΛΕΥΚΟΥ ΚΟΛΑΡΟΥ
ΧΟΡΗΓΙΑ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ • ΣΠΟΝΣΟΡΕΣ

ΘΕΛΟΥΜΕ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

SIEMENS ΛΙΣΤΑ ΔΩΡΩΝ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ
• «ΧΟΡΗΓΙΑ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ» • ΜΙΖΕΣ • «ΣΠΟΝΣΟΡΕΣ»
• ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ • ΕΦΡΑΙΜ
• ΚΑΙ ΗΘΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΜΙΜΟ • ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ • OFFSHORE
ΕΤΑΙΡΙΕΣ • ΜΑΥΟ • ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
• ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ • ΠΟΙΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΥΠΟΥΡΓΩΝ
• ΚΟΥΝΕΒΑ • ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ • ΓΚΟΥΛΙΩΝΗ
• ΚΟΛΠΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ • ΠΑΛΑΙΟΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙ ΡΙΖΑΪ
• ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΣ • THE CABINET MAN • PAYROLL
SIEMENS • ΛΙΣΤΑ ΔΩΡΩΝ • ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ
ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

* Φ.Π.Α. ΣΤΙΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ * ΜΝΗΜΟΝΙΟ * Δ.Ν.Τ. * ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ * ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ * ΧΩΡΙΚΟΤΗΤΑ * ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ * ΠΡΟΒΙΣΤΡΑΦΕΙΣ * ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

* ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ * ΤΑΜΕΙΑ * ΤΡΙΕΤΗ ΚΟΛΛΕΓΙΑ * ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ * ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΙ * ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΙ ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ * ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ * ΒΡΑΔΥΤΗΤΑ * ΑΡΝΗΣΙΔΙΚΙΑ * ΚΤΙΡΙΑ * ΣΥΝΘΗΚΕΣ * ΦΥΛΑΚΕΣ

Η ΠΑΡΟΧΗ ΟΔΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΝΑ ΜΗΝ ΥΠΑΓΕΤΑΙ ΣΤΟΝ Φ.Π.Α.

Η ΠΑΡΟΧΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΧΟΥΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ Φ.Π.Α. 11%.

Η ΠΑΡΟΧΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ 23% ;

* ΧΩΡΟΙ ΚΡΑΤΗΣΗΣ * ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ * ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ * ΑΝΑΡΜΟΣΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΣΕ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ * ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ * ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΔΙΚΕΣ * ΤΗΛΕΔΙΚΑΣΤΕΣ * ΝΕΑ ΕΦΕΤΕΙΑ * ΤΥΠΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ * ΑΝΕΦΑΡΜΟΣΤΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ * ΣΚΑΝΔΑΛΑ * ΚΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗ * ΥΠΕΡΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ * ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ * ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΥΠΟ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ * ΑΠΑΞΙΩΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

ΘΕΛΟΥΜΕ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ
ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

“Σκέψεις και προβληματισμοί για τον ρόλο και το περιεχόμενο της 18μηνης πρακτικής άσκησης των υποψηφίων δικηγόρων”

Εισηγητές:
Τάκης Δέγλερης
Αθηνά Σταμελάκη
Γιάννης Βούτας

Προσκεκλημένος Ομιλητής:
Φίλιππος Κοτέας

Συντονίζει η
Ευφροσύνη Κανάρη

Πέμπτη 9 Δεκεμβρίου 2010
και ώρα 19:30
στην Αίθουσα Εκδηλώσεων
του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά.

* Αφιέρωμα του Ημεριού Δικαστή (1998-1970) με θέμα "Εξέλιξη μεταξύ Δικαστή και οι λόγοι "Οι Αιτίες της Δικαιοσύνης".

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ
ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

Έλληνες δικηγόροι: Οι «φθηνότεροι» δικηγόροι της Ευρώπης

Επίσημη Πανευρωπαϊκή Έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- Τι αποκαλύπτει μεγάλη πανευρωπαϊκή έρευνα που διενήργησε η Βελγική νομική εταιρία HOCHÉ - DBB (DEMOLIN, BRULARD, BARTHELEMY) για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
  - Στη συντριπτική πλειοψηφία των χωρών της Ε.Ε. εφαρμόζονται συστήματα ελάχιστης κατώτατης δικηγορικής αμοιβής – υποχρεωτική ρύθμιση από το νόμο
  - Διαβάστε αναλυτικά το πρωτότυπο της έρευνας στην ιστοσελίδα της ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ www.paremvasiananeosis.gr

FINAL REPORT / CONTRACT / JLS/2006/CA/007-30-CE-0097604/00-36 / IMPLEMENTED BY HOCHÉ / DEMOLIN, BRULARD, BARTHELEMY FOR COMMISSION EUROPEENNE - DG FOR JUSTICE, FREEDOM AND SECURITY στην ιστοσελίδα www.paremvasiananeosis.gr